

VÍTEJTE V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BROUMOVSKO

LETNÍ.BROUMOVSKO

Informační noviny. Broumov, Police n. M., Teplice n. M., Meziměstí ■ LÉTO 2023

Tento rok patří Broumovsku!

**Ve vlaku, na kole i v opuštěných budovách.
Broumov 2028 propojuje kulturní dění v regionu.**

Blíží se léto, k němuž přes dva roky směřovala pozornost, energie, nápady, péče a očekávání mnoha tisíců lidí z regionu, republiky, polského pohraničí i dalších míst Evropy. Na konci června se rozhodne, zda se Evropským hlavním městem kultury 2028 stane Broumov, nebo České Budějovice.

Na chvíli se ve vzpomínkách vrátíme ke 14. říjnu loňského roku, kdy se v pražském Nostickém paláci sešly nervózní týmy čtyř českých kandidátských měst. Čekal je verdikt poroty, kdo postupuje do druhého kola soutěže o titul Evropské hlavní město kultury 2028. V rukou ministra kultury Martina Baxy a předsedkyně mezinárodní poroty Else Christensen-Redzepovic se objevily papírky se dvěma jmény: Budweis a Broumov. Dokázali jsme to! Jsme nejmenší město v téměř čtyřicetileté historii soutěže,

kteří uspělo před porotou a jejími přísně, ale jasně nastavenými kritérii, a jsme ve finále. Následoval výbuch radosti a emocí obou úspěšných měst, zatímco se zasmušile a s obrovským zklamáním zvedly týmy Liberce a Brna a tiše opustily sál. Čest poraženým!

Euforii brzy vystřídala usilovná práce na rozpracování naší přihlášky. Do kandidatury jsme vstoupili, abychom dali hlas, naději a inspiraci třiceti procentům Evropanů a Evropanek, kteří žijí podobně jako my v odlehklých venkovských oblastech obklopených

přírodou. A především čelí podobným výzvám, jako je například odliv obyvatel nebo nedostatek perspektiv pro mladé. Chceme zastupovat tyto „evropské Broumovy“ a směřovat společně ke zvýšení kvality života, odolným komunitám a dobrému sousedství.

Naši ústřední myšlenkou je kreativní poutnictví jako výzva pro všechny Evropany a Evropanky, aby se s námi vydali na pouť po cestách našich třech programových pilířů, které tvoří KRAJINA, ČAS a MYSL. Přidejte se i vy a staňte se kreativními poutníky a poutnicemi, kteří pozorují svět, zdravě kriticky o něm přemýšlejí, váží si přírody a respektují ji, berou si poučení ze své minulosti a jsou vlídní a ohleduplní. Díky tomu si udržují zdravý náhled, humor a dokáží společně hledat řešení všech strastí, které jim životní pouť nachystá. Pevně věříme, že tohle je ten nový příběh, který všichni potřebujeme, a Broumov jej může nabídnout Evropě. I s vědomím, že na naší cestě občas zaškobrtne nebo špatně odbočíme. Vážíme si a děkujeme všem, kteří se s námi na tuto pouť vydali či právě vydávají, podporují nás nebo se stali součástí naší přihlášky. Tu si můžete přečíst na stránkách Broumova 2028.

(Pokračování na straně 2)

ZVEME VÁS

Galerie Dům

Galerie v zahradě broumovského kláštera nabízí bohatý program.

(více na str. 5)

Za poklady Broumovska

Cyklus koncertů pořádaných v broumovských kostelech.

(více na str. 8–9)

Kámen je bohatstvím Broumovska

Národní geopark Broumovsko představuje tradiční využití pískovce.

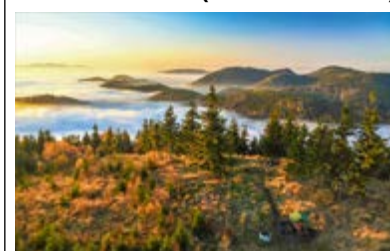
(více na str. 14–15)

Česko-polská stezka Pavla Hečka

Nově otevřená dálková turistická trasa.

(více na str. 31–32)

Letem světem

Broumovské náměstí

Šonovský kostel sv. Markéty

Tým kandidatury

Tento rok patří Broumovsku!

(Pokračování ze strany 1)

Do června nás čeká celá řada akcí připravených v duchu kreativního poutnictví, kde se mohou naše cesty propojit. Více se o nich dozvíte v následujícím textu.

Až si 30. června půjdou školáci pro vysvědčení, nás čeká něco podobného – mezinárodní porota vyhlásí, zda titul poputuje k nám, anebo do Českých Budějovic. Ať to dopadne jakkoliv, víme, že nejdůležitější je souvislá práce, společné putování a odhodlání to nevzdát. V České republice hostila titul Evropské hlavní město kultury naposledy Plzeň v roce 2015. Je to tedy výjimečná historická šance. Před námi je nejdůležitější broumovské léto, kdy může jedna pouť skončit, ale úplně jiná začít. Důležité je uchovat si v sobě radostné vědomí a sílu do budoucna, že už samotná účast ve finále je vítězství!

Titul Evropského hlavního města kultury bude Česká republika hostit až v roce 2028, avšak Broumov coby jeden ze dvou finalistů nelení a oživuje region už dnes.

Broumovsko je regionem naplněným kulturou. Rodí se z činnosti lokálních institucí, ale i živého kulturního podhoubí. Jedním z našich cílů v rámci kandidatury je tyto akce propojovat, zapojovat do nich nejrozličnější skupiny obyvatel a rozvíjet nevyužívané vnitřní i vnější prostory. Proto jsme do června připravili celou sérii akcí v duchu kreativního poutnictví – hlavní myšlenky kandidatury Broumova, o níž se zmiňujeme v úvodníku tohoto čísla. Protinou se naše cesty na některé z nich?

Putujeme šetrně k přírodě

U příležitosti světového dne bicyklů pořádáme v neděli 4. června česko-polskou cyklojízdu, kdy naráz vyjede několik pelotonů z Broumova i blízkého polského pohraničí, aby se společně potkali na Chatě pod Korunou, kde se příjemně zastavuje čas. Právě užší propojení s Polskem je jedním z hlavních témat naší kandidatury. V sobotu 10. června vyjede z Hradce Králové do Broumova jedinečný vlakový speciál Broumovský poutník vypravený ve spolupráci s jedním z našich významných partnerů, hudebním festivalem Rock for People. Na cestu se vydá několik souprav nabitých od podvozku až po střešinu hudbou, divadlem, tvůrčími aktivitami a poutnickou

pospolitostí. Na palubě vlaku tak zažijete slast každého poutníka z nečekaných setkání a prolínání uměleckých žánrů, které se běžně nepotkávají. Program bude zároveň pozvánkou na nejrozličnější festivaly a kulturní reje v Královéhradeckém kraji, který je oficiálním partnerem kandidatury Broumova.

Otevíráme se inspiraci

Ve druhé polovině června ožije Broumov první Pecha Kucha Night, během níž se představí čtrnáct mladých lidí, kteří působí na Broumovsku nebo v jemu podobných regionech, postupně proměňují své okolí a chystají tak malé zázraky všedního dne. Krátce nato oživíme nevyužívaný a chátrající měšťanský pivovar v Broumově a na chvíli mu vdechne kulturními akci druhý život. Chceme tím otevřít debatu, jak smysluplně a udržitelně nakládat s prázdnými budovami, které dnes tvoří historické dědictví a nesou zprávu o minulé slávě regionu. Kdo zavítá do Broumova v pondělí 26. června, třeba se mu poštěstí potkat zástupce mezinárodní poroty, kteří tento den věnují bližšímu seznámení s městem, okolím, našimi programovými partnery a plány do budoucna. Poslední červnový den nám držte palce, až se bude vyhlášovat, zda se z prestižního titulu Evropské hlavní město kultury pro rok 2028 budou radovat České Budějovice, anebo Broumov. My ale svému městu a jeho obyvatelům věříme a doufáme, že se nám tak otevře cesta několikaletých povětivých příprav na realizaci našich plánů. Vedle projektů zařazených do přihlášky se pod záštitou Broumova 2028 budou postupně realizovat stovky dalších kulturních a uměleckých akcí ve spojení s partnery z celé Evropy. Vítězné město se totiž stává reprezentantem celého státu. Naše úsilí se upíná k tomu, abychom ukázali, že propojení kultury, umění a regionálního rozvoje je pro menší města v odlehklých oblastech investicí do budoucna a klíčem k truhlíci. K truhlíci, v níž se nenachází nic cennějšího než vyšší kvalita a důstojnost života v regionech, dobré sousedství a aktivní komunity. Právě proto budeme dělat vše proto, abychom mohli co nejvíce z našeho programu realizovat i v případě, že titul nezískáme.

Petra Kultová,
foto: Oldřich Jenka, Ladislav Renner
a Tomáš Valášek

Letem světem

Koncerty ArtCafé: skvělá hudba, originální zážitek

Pokud patříte mezi milovníky příjemných kulturních zážitků a obzvláště těch hudebních, máme pro vás jeden tip: multižánrové koncerty ArtCafé, které se konají po celý rok v broumovském klášteře.

Hudební program ArtCafé našel své prostory v improvizované kavárně vytvářené v Kreslárně bývalého klášterního gymnázia. Veřejnosti nabízí celoroční program středních podvečerů převážně s hudbou. Těžištěm programu je jazz a blues, ale i koncerty klasické hudby, kvalitní střední proud, crossovery a zajímavé experimenty. Během léta se koncerty přesouvají do klášterní zahrady, kde nabízejí návštěvníkům vskutku originální zážitek pod širým nebem. Nechybí výhled na imponantní barokní monument kláštera ani podmanivá atmosféra zahrady se zelenými zákoutími a mohutným klášterním dubem.

A na jaké kapely se můžete těšit letos? V květnu vystoupí v Kreslárně Alf Carlsson a Jiří Kotača Quartet a v klášterním kostele

pak nabídnou jedinečné vystoupení Romanovská, Tichý, Hrubý & Garth Knox. V červnu zavítá do Broumova britská kapela The Zac Schulze Gang (UK), v srpnu se můžeme těšit na oblíbené Rajtaraj, jejichž hudba vychází z písní Balkánů, Skandinávie i západní Evropy. V jednání jsou další kapely, doporučujeme proto sledovat facebookový profil ArtCafé Broumov.

A pozitivní info na závěr: milovníci hudby se mohou stát členy Klubu ArtCafé – díky tomu pak mají výhodnější vstupné, slevu v klášterní kavárně Café Dientzenhofer a také jsou pravidelně informováni o programu ArtCafé a Vzdělávacího a kulturního centra Broumov.

Kateřina Ostradecká,
foto: archiv kláštera

Nový průvodce Broumovem

Vily, domy a jejich majitelé aneb jak se žilo v Broumově na přelomu 19. a 20. století.

Pro všechny návštěvníky Broumova i jeho obyvatele, kteří se zajímají o historii našeho města, jsme připravili tištěného průvodce i jeho mobilní verzi, který nás provede městem po stopách nedaleké broumovské historie. Krátké texty doplňují dvojice fotografií dokumentující dřívější a současnou podobu domů.

Během procházky se setkáte s pozůstatky architektonické a urbanistické citlivosti budovatelů města z přelomu 19. a 20. století, o jehož rozvoj se zasloužily rodiny Schrollových, Dimterových, Nowotných,

Vila B. Schrolla

Meierových, Pollackových a další. V té době město vzkvétalo především díky bohatství plynoucímu z rozvinutého textilního průmyslu.

Původní podoba mnohých vil se nedochovala, stejně jako některé obytné a průmyslové stavby. Některé objekty byly

zcela zbořeny, jinde ubral na kráse zub času, nedostatečná péče anebo necitlivé stavební zásahy. Jen málo budov se dočkalo rekonstrukcí, které jim vrátily jejich půvab.

K vilám patřily neodmyslitelně zahrady s altány a oranžeriemi. Zahrady a parky jsou v současnosti většinou veřejně přístup-

Dimterova vila

né jako součást městské zeleně. Ačkoli jsou moderně upravovány, své kouzlo si uchovávají dodnes.

Průvodce vznikl díky spolupráci DDM Ulita Broumov s panem Petrem Bergmannem – Institut regionální paměti Broumova a studenty Gymnázia Broumov. Tištěný leták je k dostání v Informačním centru Broumova. Přejeme vám na procházce historií s naším průvodcem příjemné zážitky! www.pruvodcebroumovem.cz

Počátky jednoho z největších klášterních objektů na českém území sahají do 13. století, kdy se v kraji usadili benediktinští mniši. Území dostali darem od krále Přemysla Otakara I. Po průzkumu krajiny zjistili, že se jedná o hospodářsky plodné území, vhodné pro rozšíření břevnovského klášterního statku. Tím započala důležitá epocha Broumovska. Přesídlení opatů z Břevnova do Broumova mělo velký význam pro kulturní a hospodářský rozvoj města i celého kraje. Největší rozkvět zaznamenal klášter po roce 1620, kdy byl velkolepě přestavován. Jeho dnešní podoba je dílem architekta K. I. Dientzenhofera.

Klášter Broumov – barokní dominanta Broumovska

Populární prohlídkové okruhy

Klášter Broumov obklopují Javoří hory a Broumovské stěny. Impozantní barokní komplex patří k nejnavštěvovanějším památkám v regionu. Pro veřejnost zde probíhají prohlídky interiérů plné cenných artefaktů, historických zajímavostí, ale i speciální akce, jako jsou populární noční prohlídky.

V létě budou připraveny dva prohlídkové okruhy, pro děti i pro dospělé. Zájemci si mohou vybrat mezi klasickým

okruhem nebo speciálním okruhem, který je zavede do běžně nepřístupných míst kláštera. Pro milovníky tajemna a dobrodružství budou k dispozici noční prohlídky, které umožní vidět prostory v tajuplném přítomí. Při prohlídce budou moci návštěvníci zhlédnout unikátní klášterní knihovnu se 17 000 svazky knih, kostel sv. Vojtěcha s bohatou výzdobou nebo klášterní refektář s kopií vzácného Turínského plátna.

Prolnutí minulosti s přítomností

Po rozsáhlých opravách v roce 2014 vzniklo v nových klášterních prostorách Vzdělávací a kulturní centrum Broumov, díky němuž došlo k prolnutí minulosti s přítomností. Současný provozovatel svými aktivitami navazuje na starodávné poselství benediktinů – aktivně se zasazuje o posilování vznesených humanitních hodnot, vzdělávání a ekonomického vzestupu na Broumovsku.

V klášterním areálu se lze zúčastnit

rozmanitých kulturních a vzdělávacích akcí. Vybírat lze z výstav současného umění v Galerii Dům, besed Literárního Café nebo z koncertů multižánrového hudebního klubu ArtCafé. Ten letos láká na koncerty interpretů Gerard Lebig, Robert Balzar Trio, Zlatka Bartošková a mnoho dalších.

Besedy, exkurze, promítání

Zpestřením kulturního dění jsou neformální vědecké besedy Science/Dialog Café,

Univerzita třetího věku, promítání filmů, hudební festivaly nebo vzdělávací environmentální programy pro malé i velké.

Maiwaldova akademie chystá komentované procházky a exkurze po broumovské krajině zaměřené na téma geologie, lesy, zádrž vody v krajině, fauna Broumovska, určené široké veřejnosti.

Oblíbené jsou návštěvy Dětské galerie Lapidarium, kde se děti experimentální formou seznamují se světem umění. Průběžně zde také probíhají workshopy, které jsou pùsobivě svým hravým dramatickým pojetím.

V létě budou každou sobotu probíhat tradiční interaktivní prohlídky středověké písařny neboli skriptoria. Lze si zde vyzkoušet psaní husím brkem, namíchat si přírodní

barvu nebo namalovat a vytisknout obrázek na replice tiskařského lisu. Prohlídky jsou určeny malým i velkým a doporučujeme rezervace míst.

Ubytování v mnišských celách

Klášterní objekt poskytuje celoroční příležitost ubytování v Domě hostů. Odtud jsou nejen skalní města, ale celý nádherný region na dosah ruky. Jednoduše zařízené pokoje jsou zde umístěny v renovovaných mnišských celách. Součástí ubytování je zdravá, čerstvá snídaně. Znovuoživené prostory lze pronajmout a využít k pořádání firemních akcí, workshopů, seminářů apod. Zázitky umocní návštěva benediktinských sklepů, kde jsou pořádány pravidelné degustace jakostních vín.

Odpočiněk s občerstvením

Od jara 2015 je otevřena revitalizovaná zahrada broumovského kláštera. Její klidná zákoutí se stala ideálním místem pro relaxaci a odpočinek v letních i zimních měsících. Odpočívát a zároveň se skvěle najíst lze také v klášterní restauraci U Tří růží či v kavárně Café Dientzenhofer, kde může návštěvník ochutnat místní dobroty.

V současnosti navíc klášter ožívá více než jindy díky rozmanitým akcím, které podporují kandidaturu města Broumov na Evropské hlavní město kultury 2028.

Martha Akritidu, foto: Michal Dědič, Pavel Radosta a Tomáš Valášek

Malířské a sochařské umění v Galerii Dům

Galerie Dům stojí přímo proti východu z klášterního nádvoří do zahrady a návštěvníci ji jen těžko mohou minout.

Kurátorsky vedená galerie se věnuje především prezentaci malířského a sochařského média v jejich aktuálních formách. Pravidelně představuje nejen ikonická jména a autory střední generace, ale též talentované absolventy uměleckých škol. Letos vstupuje Galerie Dům již do 12. výstavní sezóny, kterou zahájí 29.4. vernisáž výstavy malíře Petra Veselého. Ten patří mezi přední malíře generace nastupující na českou uměleckou scénu počátkem 80. let. Jeho monochromatická díla zachycují neustále probíhající existenciální drama. Výstavu je možné navštívit až do 25.6.

Po celé prázdniny bude možné zažít v Galerii Dům výstavu Pavla Hoška, který svými nepatrnými zásahy do existující ar-

chitektury vede návštěvníky k vědomému vnímání prostoru. Výstava trvá do 27.8.

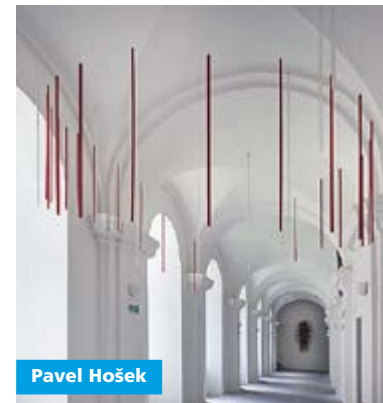
Podzim bude patřit mezinárodně uznávanému umělci Miloši Šejnovi, jehož konceptuální umění i performance jsou vedeny vnitřní potřebou přiblížit se k tajemství přírody a sledování zázraků, k nimž v ní dochází. Součástí výstavy je i naplánovaná autorská performance, výstava potrvá do 29.10.

Návštěvníci kláštera Broumov najdou umění také v okolí Galerie Dům. Přímou v klášterní zahradě svou tvorbu letos představí sochař Luděk Míšek. Vernisáž se koná 29.4. a sochařská díla zde budou k vidění po celou výstavní sezónu až do 31.10.

Michaela Plchová

Miloš Šejn

Pavel Hošek

Petr Veselý 30.4.–25.6.2023 | vernisáž 29.4.2023 v 16:00

Pavel Hošek 2.7.–27.8.2023 | vernisáž 1.7.2023 v 16:00

Miloš Šejn 3.9.–29.10.2023 | vernisáž 2.9.2023 v 16:00

Klášterní zahrada 2023 Luděk Míšek 30.4.–31.10.2023 | vernisáž 29.4.2023 v 16:00

Projed'te se Broumovskem

Chystáte se na Broumovsko a rádi byste vyrazili do některého ze skalních měst, ale lákají vás také barokní kulturní památky? Toužíte po výhledech, kde budete mít náš jedinečný region jako na dlani? Chcete zažít divokou přírodu Broumovska z bezprostřední blízkosti?

To je jen velmi stručný výčet turistických zajímavostí a cílů, na které jeden den ani víkend zdaleka nestačí. Pokud ale přesto máte časově omezené možnosti nebo hledáte spontánní nápad na jednodenní výlet, přijměte pozvání na pestrou cykloprojezdku s ochutnávkou toho nejlepšího z jihovýchodní části Broumovského výběžku.

Kolo je pro tento účel naprosto ideální. Zdoláte podstatně delší vzdálenosti než pouze „po svých“ a v místech, která nejsou sjízdná, své kolo jednoduše odložíte. I poté vás pestrý terén divoké přírody udrží v tempu, ať už jsou to klikaté lesní cestičky prorostlé kořeny, skalní pěšiny, kamenné schody nebo strmé výstupy za senzačními výhledy.

Na úvod našeho cykloputování jsme si vybrali dominantu Policka, stolovou horu Ostaš. Ideálním výchozím bodem je v tomto případě Žďár nad Metují, kam se snadno dostanete vlakem. Na Ostaš nás zavede cyklotrasa č. 4003. První ostřejší výšlap máme úspěšně za sebou, parkujeme kola do stojanů a jdeme si pro zaslouženou odměnu v podobě pověstmi opředené stolové hory. Okruh Horním labyrintem je dlouhý 3,5 kilometru a zabere asi hodinku. Chodby skalního bludiště nás vedou kolem mnohdy bizarních útvarů až na vrchol, který se nachází ve výšce 700 m n. m. a nabízí nádherné výhledy na okrajích strmých srázů.

Plni dojmů a nadšení nasedáme opět na kola a pokračujeme po cyklotrase č. 4003 do obce Bukovice. Mírně stoupáme vstříc vrcholu Klůček. Za lesem máme před sebou úchvatný výhled na hlaviňovský rybník a Broumovské stěny, ukrývající další cíl naší cesty. Lavička na břehu rybníka doslova vybízí k zastavení. Chvilku rozjímáme nad klidnou hladinou, ve které se zrcadlí okolní břízy, nahodilé obláčky, ale i hřeben Broumovských stěn a sbíráme síly k jejich zdolání. Zahajujeme poslední náročnější stoupání, na jehož vrcholu nás vítá malebná barokní kaple Panny Marie Sněžné s krásným výhledem z přilehlého kamenného ochozu. Kaple s půdorysem ve tvaru hvězdy je součástí Broumovské skupiny kostelů architektů Kryštofa a Kiliána Ignáce Dientzenhoferových, která od roku 2022 patří mezi národní kulturní památky. K tomu se dnes ještě dostaneme. Odkládáme kola u sousední turistické chaty Hvězda a od rozcestníku vyrazíme po červené (směr nad Kovářovou roklí). Lesní pěšina se postupně mění v menší skalní labyrint, vedoucí k jedinečné vyhlídce Skalní divadlo. Kdykoliv sem přijдете, pokaždé se vám naskytne jiný a originální pohled na majestátní pískovcové stěny, vystupující z hluboké Kovářovy rokle. Pohled, který se jen tak neomrzí. Dalo by se tu rozjímát hodiny. Pokud se sem vydáte

Broumovský klášter

v podvečer, těsně před soumrakem, připraví vám zapadající slunce úžasnou podívanou.

Vydáváme se ještě dále po červené na vyhlídku Supí hnízdo. Chvilí se předháníme ve snaze rozpoznat jednotlivé vrcholky hor a zákoutí Broumovské kotliny. Bohužel zde nejsou popisky panoramat, ale ty brzy nahradí audioprůvodce, kterého připravujeme pro letošní léto. Poté se vracíme po červené zpátky. Pěší vyhlídkový výlet nám zabral hodinku, loučíme se s Hvězdou a řítíme se dolů zpátky do Hlaviňova.

Hlaviňov opouštíme po cyklotrase č. 4000. Před lesem nás příjemně překvapí malebná studánka, a tak neváháme a jdeme se osvěžit. Trasa nás vede kolem Honského Špičáku a křínické křížové cesty k osadě Amerika. Pokračujeme vesnickou památkovou rezervací Křínice a dál do obce Martínkovice, ke kostelu sv. Jiří a Martina, dalšímu z barokních skvostů Broumovské skupiny kostelů, který je jako jediný dílem stavitele Martina Allia. Každý z kostelů je jiný a jedinečný. O tom se přesvědčíme hned v sousední obci Otovice, ukrývající kostel sv. Barbory. Další dva kostely bychom našli v okolních obcích Božanov a Sonov. Vyrazíme po cyklostezce č. 4020 proti proudu řeky Stěnavy do Broumova za vyvrcholením našeho výletu v podobě unikátního barokního komplexu benediktinského kláštera. Rozhodně si nenechte ujít prohlídku kláštera a projděte se také do klášterní zahrady. My už náš klášter trochu známe, a tak pomalu směřujeme do cílové rovinky dnešního cykloputování na vlakové nádraží.

Za necelých 6 hodin jsme zdolali 41 cyklokilometrů plus přibližně dalších 6 pěšky. Na kole jsme nastoupali 641 metrů a v součtu s pěšími okruhy činí celkový výstup 912 metrů. Trasa není technicky náročná a zvládnou ji „hobíci“ všech věkových kategorií. Ideálním společníkem vám bude horské nebo trekové kolo.

Nejeli jsme v žádném závodním tempu. Naopak, stihli jsme se rozhlížet, kochat, rozjímát, svačit i fotit. Vše potřebné se vešlo do batůžku a domů si vezeme cenné suvenýry, které nezaberou ani kousek místa navíc – skvělý pocit ze zdravého pohybu na čerstvém vzduchu a vyplavené endorfiny, silné dojmy z dechberoucích výhledů, načerpaný klid, společné zážitky a pár fotek na památku. To byla ale jen malá ochutnávka krás našeho regionu, na Broumovsko jeden den opravdu nestačí. Představte si, že se po takovém cyklovýletě zabydlíte v útulném hotelovém pokoji, doplníte energii lahodnou domácí kuchyní a následující den si dopřejete trochu regenerace, než znovu šlápnete do pedálů za dalšími krásami Broumovského výběžku nebo k sousedům do Polska. Tipy na kulturní a společenské akce, zábavu, relaxaci a sportovní vyžití naleznete na stránkách novin, které právě držíte v ruce. Inspirace pro další cyklob dobrodružství na vás čeká na webu www.bikeresort.broumovsko.cz. Tak neváhejte a projed'te se Broumovskem!

Lucie Konečná, foto: Michal Bareš, Roman Branda, Lucie Konečná a Jakub Stára

Hlaviňovský rybník

Pohled z Hvězdy

Martínkovický kostel

Sto let lezení ve skalách Broumovska

Na jaře letošního roku uplyne sto let od prvního sportovního výstupu v Adršpašských skalách. Průkopníky tehdy ještě stále mladého sportovního odvětví byli saští lezci. Po prvních výstupech v Sasku postupně objevovali blízké i vzdálenější pískovcové oblasti v Čechách. Po Českém Švýcarsku, Hruboskalsku, Suchých a Prachovských skalách přijeli poprvé v roce 1923 i do Adršpachu, kde se stali na celé desetiletí „nerušenými vládci skal“.

Zdolávali jednu dominantu za druhou, stannuli na vrcholu Krále, Orla, Milenců, Starosty i Starostové. V Teplických skalách byla vylezena Skalní koruna a Lední medvěd, prvovýstup Hlásky tehdy ještě skončil nezdařen.

Zavítali i na Ostaš, kde vylezli dominanty obou labyrintů: Cikánku a Sokola. V roce 1934 ve zdejších skalách poprvé působí čeští lezci. Opakují některé obtížné saské výstupy a připsují si první prvovýstupy: adršpašský Džbán, v Broumovských

stěnách lezou Větrnou v Kovářově roklí a Mušli na Hvězdeckém hřebenu.

Koncem druhé světové války se v Nachodě utváří první lezecký oddíl. Mladí nadšenci bez odborných zkušeností vyrazí každý víkend na kolech na Ostaš. Jeho Dolní labyrint byl jedinou skalní oblastí, která nebyla obsazením Sudet přičleněna k Říši. Opakují zde saský prvovýstup na Budíka a postupně lezou prvovýstupy téměř na všechny věže. Bez propustky a s určitým

Adršpašský Král

rizikem pronikají i do Horního labyrintu, později do Broumovských stěn, a dokonce i do Adršpachu, kde v 15. přelezu zdolávají Milence.

Konec 50. let a celá 60. léta jsou ve znamení nebyvalého rozvoje pískovcového lezení. Vzniká řada lezeckých oddílů v blízkých městech. Zdokonaluje se nejen technické vybavení lezců, ale zvyšuje se i obtížnost prvovýstupů. Vyvíjí se také přísná pravidla lezení, která mají základ v saských zásadách a etickém přístupu ke skále. Z pískovcového lezení, z tohoto objevování, dobývání a velkého dobrodružství se postupně stává regulérní sport.

V současné době je ve skalách Broumovska vylezeno tisíce věží, vede na ně jistě přes deset tisíc cest. Stále ale v našich skalách najdete vrcholky, kde dosud lidská noha nestála. To právě dobrodružství spojené s objevováním neznámých míst tu tedy stále zůstává a čeká možná právě na vás...

Při svých návštěvách skal můžete lezce při jejich výkonech pozorovat. A komu by to nestačilo, může si s rodinou či přáteli domluvit kurz lezení v některé z lezeckých škol.

Pavel Lisák, foto: Milán Doubek, Vilém Heckel a Květa Joová

Adršpašské skály si bez horolezců, resp. pískářů, jak se jim také říká, není možné představit. Patří k Adršpachu stejně jako pískovcové věže a stěny, které jim učarovaly. Letos uplyne sto let od první organizované výpravy za účelem sportovního výkonu. Tuto událost si obec Adršpach společně s Horolezeckým svazem hodlá připomenout v sobotu 20. května na zámku v Dolním Adršpachu oslavou **Ať žije Král!** a podtitulem **Sto let lezení v Adršpašských skalách**.

Ráno v osm hodin se v Chelmsku Śląskiem sejdou zájemci, kteří si chtějí zopakovat putování saských lezců do Adršpašských skal. Ve 14 hodin dojde na předávání pamětních listů lezcům, kteří se do historie lezení v Adršpachu zapsali nejvíce, a následně proběhne vernisáž výstavy fotografa Viléma Heckela a nové expozice lezení v Adršpachu. Od 17 hodin zahrane v Adršpachu oblíbené uskupení Tres Udos, které se zaměřuje na skočné mexické melodie. Večer zakončí Šoumen v hostinci U Tošovských. Celý den se budou na zámku promítat filmy s horolezeckou tematikou.

Tomáš Dimter

Milí návštěvníci Adršpašských skal,

jíž třetí sezónu využíváte náš online rezervační systém na vstup do skalního města. Těší nás, že si vstupenky zajišťujete v předstihu, díky tomu je návštěvnost rovnoměrně rozptýlená do celého dne a zážitek z prohlídky skal je bez front a čekání mnohem komfortnější. Další dobrou zprávou je, že k nám ve větší míře přijíždíte vlakem. Místní lokálka staví přímo u vstupu do skal a přejíždí mezi skalními městy v Adršpachu a Teplicích nad Metují každou půlhodinu. Byla by škoda svezení nevyužít!

Chcete-li se o pískovcových dominantách, horolezcích a historii Adršpachu dozvědět více, zavítejte do místního zámku. Po této návštěvě můžete vystoupat na Starozámecký či Křížový vrch, kde vám po pořádné porci schodů budou odměnou krásné výhledy na hory a kopce Broumovské vrchoviny nebo Krkonoš. V případě, že se chcete dozvědět vše – až do posledního zrnka písku, neváhejte a rezervujte si prohlídku Adršpašských skal s geologem. Komentované prohlídky probíhají každý čtvrtek od 16 hodin, je možné si objednat i soukromou prohlídku.

Veškeré informace najdete na webových stránkách adrspasskeskaly.cz, čerstvé novinky můžete sledovat na FB nebo Instagramu. Těšíme se na vás v Adršpachu.

Kateřina Menšíková, foto: Lukáš Černý

Festival v barokních kostelích bude zhluboka dýchat celé léto.

„Dech jako fenomén“ – takové bude hlavní téma letošního 18. ročníku letního festivalu klasické hudby Za poklady Broumovska. Ten v barokních kostelích po celém Broumovsku představí během července a srpna význačné české i zahraniční umělce, pěvecké soubory i sólové pěvce.

Za poklady Broumovska

Kostely tak po zimní „přestávce“ nabereu druhý dech. Vstupné na většinu koncertů je dobrovolné – výtěžek putuje v závěru festivalu na pomoc a podporu unikátním broumovským kostelům. Čtyři ze čtrnácti festivalových koncertů budou letos zpoplatněny, včetně Zahajovacího koncertu. Vstupenky bude možné zakoupit na festivalovém webu zapoklady.cz.

Tradiční festivalová předehra přiveze do Broumova 1. května klavíristku Terezií Fialovou a legendu českého herectví Petra Štěpánka. Komponovaný komorní pořad s názvem Listy důvěrně představí v Opatských sálech broumovského kláštera posluchačům vybrané milostné dopisy Leoše Janáčka a část jeho nesmrtelného klavírního díla.

Velkou událostí bude Zahajovací koncert festivalu – dlouho plánované vystoupení světznámého amerického gospelového sboru Jeremy Winston Chorale, které by mělo rozoznít kostel sv. Máří Magdalény v Božanově v sobotu 1. července od 18 hodin. O další výjimečné hudební zážitky se postará řada zahraničních interpretů: rakouská harfenistka Elisabeth Plank, švýcarský flétnista a dirigent Kaspar Zehnder, italský hornista Luca Benucci, německý hornista Christian Lampert nebo klarinetista Jakub Bokun a kytarista Jakub Kosciuszko z Polska.

Domácí umělce a sólisty bude reprezentovat například Filharmonie Hradec Králové, která je tradičním hostem festivalu

už několik let; dále cembalisté Barbara Maria Willi a Martin Hroch, Apollon Quartet, Lukáš a Daniel Klánští, hornisté Zuzana Rzounková a Jan Vobořil, sbor Zvonky Praha a Abbellimento nebo mladý žesťový soubor PBtet – Prague Brass Quintet.

Rezidenční skladatel festivalu Jan Kučera

Festival má už několik let každý rok svého rezidenčního skladatele a nejinak tomu bude i letos. „Na tvorbu Tomáše Illeho a Kryštofa Marka naváže letošní rok všestranný umělec širokého záběru – dirigent, klavírista a skladatel Jan Kučera. Na objednávku festivalu napíše tři premiéry, Halali pro skupinu lesních rohů, Koncert pro dva lesní rohy a písňový cyklus s tematikou broumovské krajiny, historie, kultury. Ten zazní v provedení sourozenců Lukáše a Daniela Klánských (klavír a baryton) v sobotu 12. srpna v martínkovickém kostele sv. Jiří a Martina,“ představuje letošního rezidenta ředitelka festivalu Tereza Kramplová. Kromě premiér zazní v průběhu festivalu Kučerovy skladby několikrát v podání řady komorních souborů i Filharmonie Hradec Králové.

Obliíbený piknikový podvečer

Velké oblibě se mezi festivalovými posluchači těší tradiční open air koncert, který se každoročně koná na kopečku nad Jízdárnou Hejtmánkovice – v překrásném prostředí s magickými výhledy na Javoří hory. Koncert vybočuje z běžného festivalového repertoáru propojením populárních hudebních žánrů v podání Cimbálové muziky Milana Broučka, kterou stejně jako vloni doprovodí zpěvák Václav Noid Bárta. Vystoupení pod širým nebem se bude konat ve středě 26. července v Hejtmánkovicích. Vstupenky na koncert bude možné zakoupit na webu festivalu.

Rekordní Letní hornové kurzy

Týdenní setkání mladých profesionálů připravujících se na svoji kariéru i milovníků hry na lesní roh s názvem Letní

hornové kurzy Broumov prošlo za dobu své existence dynamickým vývojem. Dnes jsou kurzy největší evropskou akcí podobného charakteru a jsou ukázkou dobré praxe mezinárodní spolupráce v regionu. Poznávacím znamením kurzů, na které jezdí účastníci doslova z celé Evropy a Japonska, je jedinečná přátelská atmosféra hornové komunity, renomovaní lektoři, krásné prostředí národní kulturní památky broumovského kláštera, interaktivní workshopy a bohatý doprovodný program. Zakladatelkou a uměleckou vedoucí kurzů je hornistka Zuzana Rzounková, která tradičně zve ty nejlepší kolegy z Čech i zahraničí. Letos přivítají kurzy Itala Prof. Bennucchiho a německého lektora prof. Christophera Lamperta.

Letní hornové kurzy se v Broumově budou konat na začátku srpna už poděváté, a pokud bude situace kopírovat tu loňskou, přivítají až stovky hornistů. Součástí programu budou koncerty účastníků v broumovském klášteře, v rámci festivalu se účastníci představí na koncertě ve Vernéřovicích v kostele sv. Michaela a vrcholem bude vystoupení

lektorů v sobotu 5. srpna v polickém kostele Nanebevzetí Panny Marie.

Audiovizuální projekt Purgatio

Závěr festivalu ve dnech 31.8. až 2.9. 2023 osvěží Festivalové finále – dvouhodenní doprovodný program nabitý kulturními akcemi. Jeho novinkou bude audiovizuální projekt Purgatio spojující v jeden celek gregoriánský chorál, renesanční polyfonii, mluvené slovo a kresbu světlem. Součástí finále budou také prohlídky broumovského kláštera spojené s hudebním vystoupením Tria Braunensis i ambientní koncerty v zahradě kláštera. Finále vyvrcholí závěrečným festivalovým koncertem v sobotu 2. září v klášterním kostele sv. Vojtěcha v Broumově. Zakoření festivalu s tématem dechových nástrojů a dechu jako takového se ujme Filharmonie Hradec Králové se svým šéfdirigentem Kasparem Zehnderem. Ten se kromě dirigentské role představí jako sólista na příčnou flétnu v dílech Mozarta a Pergolesiho. Zazní i orchestrální skladba Jana Kučery „Zrození“.

Kateřina Ostradecká, foto: Michal Sedláček a archiv APRB

Za poklady Broumovska 2023

1. 5. – 2. 9. 2023

PROGRAM

1. 5. 2023 / 18.00 / Broumov, Opatské sály **V**
Terezie Fialová, klavír
Petr Štěpánek, mluvené slovo
1. 7. 2023 / 18.00 / Božanov, kostel sv. Máří Magdalény **V**
Gospel Opening
The Jeremy Winston Chorale, Jeremy Scott Winston, dirigent (USA)
8. 7. 2023 / 18.00 / Šonov, kostel sv. Markéty
Elisabeth Plank, harfa (Rakousko)
15. 7. 2023 / 18.00 / Otovice, kostel sv. Barbory
PBtet – Prague Brass Quintet, žesťové kvinteto
22. 7. 2023 / 18.00 / Teplice nad Metují, kostel Panny Marie Pomocné
Jakub Bokun, klarinet (Polsko)
Jakub Kosciuszko, kytara (Polsko)
26. 7. 2023 / 19.00 / Hejtmánkovice kopeček, open air **V**
Cimbálová muzika Milana Broučka, Václav Noid Bárta, zpěv
29. 7. 2023 / 18. 00 / Broumov, kostel sv. Petra a Pavla
Pěvecký sbor Zvonky – Praha a dívčí komorní sbor Abbellimento
Sbormistryně: Jarmila Novenková
Varhany: Jakub Janáš
2. 8. 2023 / 18.00 / Vernéřovice, kostel sv. Michaela
Účastníci Letních hornových kurzů Broumov
5. 8. 2023 / 18.00 / Police nad Metují, kostel Nanebevzetí Panny Marie
Lektoři Letních hornových kurzů Broumov
Zuzana Rzounková (Slovensko)
Luca Benucci (Itálie)
Christopher Lampert (Německo)
Jan Vobořil (Česká republika), lesní rohy
Jana Goliášová, klavír
12. 8. 2023 / 18.00 / Martínkovice, kostel sv. Jiří a Martina
Daniel Klánský, baryton
Lukáš Klánský, klavír
19. 8. 2023 / 18.00 / Ruprechtice, kostel sv. Jakuba Většího
Apollon Quartet
26. 8. 2023 / 18.00 / Bezděkov, kostel sv. Prokopa
Barbara Maria Willi, cembalo
Martin Hroch, cembalo
31. 8. 2023 / 21.00 / Klášter Broumov, kostel sv. Vojtěcha **V**
audiovizuální projekt Purgatio / Duo Kchun
2. 9. 2023 / 18.00 / Klášter Broumov, kostel sv. Vojtěcha
Závěrečný koncert: Filharmonie Hradec Králové
– sólista a dirigent Kaspar Zehnder
31. 8. – 2. 9. 2023
Festivalové finále: prohlídky, koncerty a další doprovodný program
www.zapoklady.cz
- Vstupné na většinu koncertů dobrovolné
Vstupenky na vybrané koncerty: www.zapoklady.cz
Místa konání i vstupné na vybrané koncerty upřesněno na www.zapoklady.cz
Změna programu vyhrazena
V = placené vstupné

Stavby v Teplických skalách

Za vstupem do skal se na prohlídkovém okruhu nacházelo a ještě nachází několik chat, chalup, stavení... První stavba je hned za vchodem do Teplických skal, kde začíná úzké a lesnatými svahy sevřené údolí Skalního potoka. Jedná se o usedlost podobnou statkům „broumovského typu“, avšak ve skromnějším podání. Nyní je zde Penzion u Skalního potoka. Hned za ním začíná cesta stoupat až k přístřešku – tzv. Ozvěně, kde se v 19. století hrávalo na lesní rohy. Ozvěna bývala oblíbeným zpestřením procházky skalním městem.

Tu pojednou ozývají se zvuky trub z neviditelné výše. V hlubokém tichu výukol panujícím zni zvuky tak dojemně, tak překrásně! Jest to Prochova melodická píseň: „Pěvcovo loučení“, jež z neznámých končin „jak divumilý zjev z říše duchů hluboh!“. S rozkoší nasloucháme krásným zvukům znárodnělé písně a jakoby mimoděk okřídlené chůzi, bychom rychleji se dostali k onomu místu, odkud líbezný nápev zaznívá. Tu píseň dozněla, poslední zvuky zachvívají ještě nitrem naším – a ejhle! Již docházíme k letohrádku, dosud očím našim skrytého, z něhož dva trubači, jež prve viděti nebylo, hostem vstříc vycházejí. Nastává vítání hostů. Mávajíce klobouky na uvítanou zakončují vřelý proslov tu-

šem. Po tomto slavném přivítání vypalují se dvě rány z hmoždíře, ne snad na počest hostem, ale aby se Tito potěšili ozvěnou, mocně tu od skal se odrážející. Ke konci, aby bylo rozloučení tklivější, žádají bodří hudebníci za nějaké to zpropitné. František Bauer: Čtyř cestopisné (1886)

Kdesi dole pod Ozvěnou stávala ještě jedna osamocená chalupa s malým hospodářstvím. Ve starobylém roubeném stavení se v roce 1950 natáčel film Malý partyzán. Zanedlouho poté však byla budova zbořena. Dnes už je toto místo zarostlé, zapomenuté a po chalupě není ani památky.

Další objekt ve skalách je chalupa U Skalní nevěsty. Ještě nedávno zde stála

stará, polorozpadlá chaloupka červené barvy, která sloužila pouze pro účely uschování materiálu na údržbu a opravy ve skalách. Dnes už na tomto místě stojí chata nová, modernější. Otevřená část (přístřešek) slouží turistům, aby měli střechu nad hlavou v případě špatného počasí a mohli si na lavičce v klidu odpočinout. Kdysi zde býval vstup do skalního města. Prodávaly se tu vstupenky, občerstvení a nezbytné suvenýry všeho možného i nemožného druhu. Cena vstupu do skal v roce 1882 byla 50 korun.

Po 3/4 hod. končí toto tzv. „Předměstí“ a následuje vchod. Kdo se již dříve vstupenkou neopatrili, zde vstupné zaplatí a vrátky vstoupí do chýše, kde lze dostati občerstvení; tu je také vyložena kniha cizinců. Kafkův ilustrovaný průvodce (14. díl: Orlické hory), 1922

Konečně přišli jsme ku vchodu, u jehož levé strany stojí malý hostinec s obchodem. Dobrým pivem občerstvili jsme se a opatřili se vstupenkami do vnitřku skal. Viděli jsme domek Svýcarův a od něho již počínala podivuhodná krása skal. František Vlastimil Kodým: Na výletech (1885)

Od Skalní nevěsty se po schodech nahoru dostáváme k další chatě, tentokrát horolezecké, která je a byla pro veřejnost uzavřená. Chata zde stála od první poloviny 19. století a kdysi v ní přespávali pouze zaměstnanci skal (pokladní, obsluha občerstvení atd.). Chata v roce 1989 vyhořela a trvalo několik let, než CHKO povolilo její rekonstrukci. Našlo se pár nadšenců z řad horolezeckého oddílu, kteří byli ochotni postavit chatu novou. Nebylo to vůbec jednoduché, protože museli materiál potřebný

k výstavbě nosit na ramenou, bez pomoci techniky.

Chat, chatiček a srubů bylo ve skalách více. Většinu z nich obývali skauti a trampové, v některých mohli přespát i zbloudilí turisté. V dobách minulých za komunistického režimu však byly většinou tyto stavby označeny jako nepovolené a byly zlikvidovány.

Beata Radoňová

Muzeum stavebnice Merkur

Legendární kovová stavebnice z Police nad Metují má svoje muzeum. To je známý fakt. Ale neznamená to, že by muzeum zůstalo „viset“ pouze v historii. Ta je samozřejmě důležitou součástí expozice a ani v nejmenším není opomenuta.

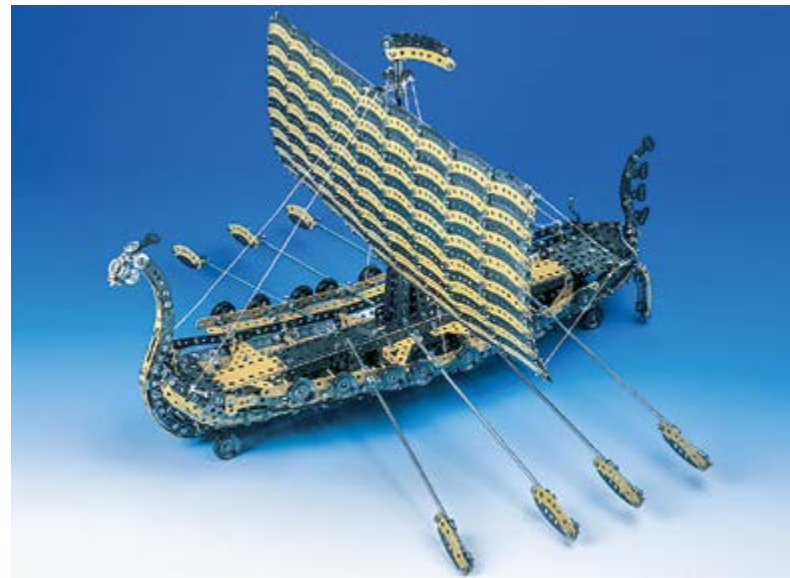
Dá se tvrdit, že historie stavebnice dokonale koresponduje s turbulentními dějinami 20. století, protože se do ní promítly všechny násilné i nenásilné společenské a politické změny. Od trochu rozpačitého vzniku přes dobu největšího rozvoje v 30. letech minulého století a pozdější útlum v době Protektorátu, krátké nadechnutí po konci světové války, následné znárodnění až po nové výzvy po roce 1989.

Je vlastně úžasné, že si stavebnice i přes všechny tyto skutečnosti uchovála svou kvalitu a držela – a stále si drží – své místo na

trhu. Bez nadsázky se dá tvrdit, že ovlivnila životy několika generací mladých lidí. A kupodivu nejen chlapců. Najde se mnoho žen, které s láskou vzpomínají, jak si jako malé dívky hrály s klíčem a šroubovákem...

Muzeum stavebnice Merkur na jaře letošního roku realizovalo druhou fázi rekonstrukce expozice. Vznikla zcela nová část s lakonickým, ale vše říkajícím názvem: Robotika. Představuje jak nejsoučasnější produkci, tak i „časy minulé“. Na tomto průřezu je krásné vidět, že koncepce nastavená na začátku třicátých let stále funguje. Merkur totiž už za dob první republiky reflektoval současné vědecké a technologické trendy – tehdy v podobě stavebnice Merkur Elektrus. Po válce pak tímto směrem pokračoval a postupně zapojoval další a další novinky.

A pak už přišel čas na robotiku. V expozici uvidíte robotickou ruku, telefonem ovládané auto MCar či pohyblivého se merkurovského pavouka. Samotné místo pak má robot EiMSARobot, se kterým v roce 2009 vyhráli studenti litomyšlského

gymnázia mezinárodní soutěž mladých vědců Intel ISEF.

Změny se na jaře letošního roku dočkaly i další části expozice. Prostor věnovaný historii se mírně rozšířil, důstojné místo v expozici získal i úžasný model Železničního mostu v Praze, který měří neuvěřitelných 7,5 metru. A samozřejmě ta nejdůležitější věc – došlo k propojení s expozicí Muzea papírových modelů. Díky tomu vznikla

koncepovaná recepce s prodejnou a malé představení, které nabízí ochutnávku toho, jak mohou vedle sebe existovat modely z Merkurů a papíru.

V Muzeu stavebnice Merkur nabízíme komentované prohlídky s tvořením pro organizované skupiny i projektové dny pro školy. Všechny nabídky najdete na našich sociálních sítích a webových stránkách.

Pavel Frydrych

Muzeum papírových modelů

Polické Muzeum papírových modelů na začátku své dvanácté sezóny prožilo nejvýraznější změnu v celé své historii. Od 1. ledna roku 2023 došlo ke spojení dvou unikátních expozic – Muzea papírových modelů s Muzeem stavebnice Merkur. Dvě expozice pod jednou střechou si o spojení doslova říkaly.

I přes tuto skutečnost zůstává muzeum světoznámou částí a jeho provoz to nijak neomezí. Pokračuje v nastavené dlouhodobé koncepci a nepřestává nabízet „procházku“ jedinečným papírovým světem.

Ve stálé expozici se setkáte s průřezem papírové tvorby v České republice, ale uvidíte zde i jedinečné modely z produkce mnoha evropských i mimoevropských zemí. Zmíním zde jen pár zajímavostí z expozice: nejvyšším exponátem je model rakety Saturn V, která na přelomu šedesátých a sedmdesátých let dopravovala astronauty na povrch Měsíce. Raketa je vysoká 242 cm a je propočítaná do nejmenších detailů.

Největším modelem je Baltské pobřeží, které zabírá téměř 12 m². Nepřehlédnutelné jsou hlavně blikající majáky, loď pohupující se na hladině moře a nad nimi vznášející se letka letadel. Nejohrovanějším modelem je patrně legendární Městská památková rezervace – model, který vycházel v časopise ABC v letech 1988–2000, jehož autorem je neméně legendární konstruktér papírových modelů Richard Vyskovský.

Kromě stálé expozice nabízí muzeum i krátkodobé výstavy. V letošním roce oslavil významné kulaté výročí pan Milan Bartoš a tuto skutečnost nešlo přejít mlčením. Proto přes celou letní sezónu bude v expozici probíhat krátkodobá výstava, která v průřezu představí tvorbu

jednoho z nejpůvodnějších autorů a nabídně nečekaná setkání na poli modelářské architektury.

Muzeum nabízí pro organizované skupiny komentované prohlídky s možností tvoření ve výtvarné dílně, pro školní skupiny realizuje projektové dny.

Doprovodný program

V rámci doprovodného programu pořádá MPM ve spolupráci se spolkem Apeiron a podporou Města Police nad Metují projekt kulturního léta „Nová Terasa“. V letošním roce se v rámci „Terasy“ představí na výstavě v Zeleném domečku dvojice mladých výtvarnic – Lenka Jirková Táborská a Karolína Šrámková. Obě si už našly své místo na „mapě“ českých výtvarníků. Stejně jako Liberecká škola fotografie, která představí tvorbu svých studentů i profesorů vklíněnou mezi výše jmenované malířské výstavy.

V září potom v Zeleném domečku přijde na řadu další z výstav inspirovaných historií města. Společně s Klubem sběratelů Policka připravujeme výstavu s názvem „Police za Protektorát“, která si klade za cíl představit civilní život v době největšího válečného konfliktu v dějinách světa.

Na začátku prázdnin vystoupí na sólovém koncertu Veronika Wildová. Etablovaná zpěvačka, která svůj profesní život dělí mezi vystoupení s kapelou „Divoko“ a sólové koncerty.

Pavel Frydrych

Apartmány Ve mlýně
Váš druhý domov u skalních měst

- Baby friendly • Domácí pohoda a klid
- Zahrada s ohništěm, grilem a dětským vyžitím
- Půjčovna kol • Domácí čerstvý chléb
- Bylinková a jahodová zahrádka

8 apartmánů a 32 lůžek

Palackého 16, Teplice nad Metují
mobil: +420 775 649 481, e-mail: info@mlynteplice.cz
www.mlynteplice.cz

Na skutečné umění do Dětské galerie Lapidárium

V prostoru broumovského kláštera už čtvrtým rokem působí *Dětská galerie Lapidárium* s unikátním výstavním programem. Jak už název napovídá, je určena především dětem, ale na rozdíl od většiny jiných výstavních zařízení u nás i v zahraničí se nevěnuje dětské tvorbě ani nevytváří univerzální hravé prostředí ve smyslu hřiště na výtvarný způsob. To, o co v Lapidáriu jde, je totiž skutečné umění.

jaké stráce běžného života, takže se v něm malí i velcí návštěvníci mohou zorientovat a najít si k němu vztah. Během let se tak v galerii objevily výstavy týkající se periferie, recyklace, biodiverzity, bezdomovectví, ale třeba i mýtů nebo lidské identity,“ dodává Pavla Semeráková.

Spolu s tím autoři v rámci jednotlivých projektů nenápadně představují nejrůznější techniky a umělecké přístupy. I když mohou diváci v galerii nejčastěji vidět obrazy, výjimkou není ani animace, virtuální realita, projekce nebo performance. Umělci, mezi kterými nechyběli například Anežka Hošková, Patrik Hábl, Vendula Chalánková, Michal Škapa aka Tron nebo Toy_Box, patří na náš výtvarné scéně ve své generaci k naprosté špičce a už tím je zaručena vysoká kvalita jednotlivých výstav. „K dětem jsou přirozeně empatictí, sami jsou totiž často rodiči, takže jim je dětský svět a komunikace s dětmi blízké,“ poznamenává Pavla. Součástí každé výstavy je také autorský workshop přímo s umělcem a další speciální doprovodné programy, které připravuje kreativní tým galerijních edukátorek. Není tedy divu, že se Lapi stalo inspirativním místem také pro většinu broumovských škol.

Letošní sezónu v Lapidáriu otevřel projekt Panelstory absolventa AVU malíře Jakuba Tomáše. Projekt, týkající se

osobních vzpomínek na dospívání na sídlišti, je doprovázený nápaditou architekturou. V březnu na něj navazuje jedna z legend pražského graffiti Ondřej Vyhnaněk aka X-Dog, který se představí nejen svými nejnovějšími kresebnými obrazy inspirovanými komiksem, ale i keramikou. S nadšátkou jimi reaguje na všudypřítomné popkulturní ikony a reklamní rétoriku a přitom nezapomíná ani na přemýšlení o vyhoceném černobílém vidění světa. Brněnský experimentální sochař Martin Skalický během letních měsíců zase ukáže, jak může netradiční materiál ovlivnit vnímání klasické sochy, a zároveň zpochybní tradovanou úctu před uměleckým dílem, protože se po některých jeho sochách bude smět kreslit. Jeden z objevů loňského roku Klaudie Hlavatá, která na Akademii výtvarných umění v Praze absolvovala ateliér Vladimíra Skrepla, na podzim pro změnu ukáže, jak nevšední podobu může mít koláž a co vše se jí dá vyjádřit.

Loutkáři z Broumova slaví 75 let činnosti

Kdo by neznal Hurvínka a Spejbla, Včelí medvídky nebo Švejka? Slavné postavy a příběhy, které nás provázejí celé naše dětství a někdy i v dospělosti.

Výjimečnost těchto originálních a nadčasových děl spočívá mimo jiné i v tom, že hlavní hrdinové jsou ztvárněni roztomilými postavkami – loutkami. Na první pohled možná trochu těžkopádnými, s nedokonalými, leckdy trhavými pohyby, zvláštní chůzí a velkými gesty. Ale to je svět loutek, který má svá vlastní pravidla. Samotná loutka vypadá staticky, ožívá až v ruce svého vodiče – loutkoherce. A věřte, že to není snadná disciplína. Loutka má čtyři až osm vodičích nití a nějaký čas trvá, než se ji naučíte ovládat.

Z kroniky se dozvídáme, že po druhé světové válce sídlilo loutkové divadlo v budově bývalého kuželníku naproti Věbě. Na svou dobu tam byla technicky velice dobře vybavená scéna, stupňovitě hlediště až pro 150 diváků. Po povodni v roce 1977 byla ovšem budova stržena a divadlo se přemístilo do dnešní Staré radnice. Poté se přestěhovalo do místnosti v zadním traktu Městského divadla. Zde se hrálo na klasické scéně, což není pro loutkové divadlo ideální. Poté následovalo úplné vystěhování, ale naštěstí celá scéna našla azyl v domě manželů Benešových,

letitých členů divadla. V současné době mají scénu v Klubu ROK, kam děti už pravidelně docházejí na dopolední představení.

Významným mezníkem byl pro loutkovou divadla rok 2016, kdy bylo české a slovenské loutkářství zařazeno do Seznamu nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

Připadá mi to nedávno, kdy náš loutkový soubor Brum slavil 70. narozeniny. Pět let uteklo jako voda a máme opět důvod k oslavě. Nenecháme si samozřejmě všechny požitky pro sebe a rádi se s vámi podělíme o zábavu, kterou plánujeme a vymýšlíme už několik týdnů. Pro naše malé diváky chystáme zábavný workshop, na kterém si budou moci vyrobit jednoduchou loutku. Dále

na jaře zahrajeme našim malým divákům zbrusu novou pohádku, ve které se tentokrát objeví i drak. A kdo nemá malé děti a přesto by se rád na loutky podíval, bude mít možnost navštívit připravovanou výstavu v síni LokArt v Café Herzog, o termínu vás budeme informovat. Na vernisáž výstavy chystáme malé loutkové překvapení, tentokrát pro dospělé diváky. **Renata Kolářová**

Broumovsko – regionální produkt

Hlavním cílem regionálního značení výrobků je zviditelnit jednotlivé regiony (jak tradiční – známé např. svou zachovalou přírodou, zdravým prostředím, lidovými tradicemi, tak i „nové“ či zapomenuté) a upozornit na zajímavé produkty, které zde vznikají.

Představíme vám několik jmen z pestré nabídky našich regionálních výrobců.

Hanka Váňová si rozšířila svůj certifikát, fantasticky maluje a kreslí nejen kraslice, ale také na skleněné vázy, skleničky, hrnky i ubrusy. Inspiraci čerpá z regionálních předmětů, jako jsou malované skříně, talíře a truhly. Jejím hlavním motivem je růže, kterou chápe nejen jako květinu, ale také jako symbol, který je silně spjat s regionem, městem, ve kterém bydlí a pracuje.

Emma Wagnerová je nová držitelka certifikátu Broumovsko – regionální produkt (výtvarná tvorba Emmy Wagnerové). „Zrzka z Broumova“ je neskutečný živel, maluje, kreslí, modeluje, šije, ale také restauruje nábytek, protože dříve se profesionálně zabývala scénografií (i v Národním divadle). V Broumově si jenom užívá klidné dny.

Nováčkem je **Eva Kroupová**, která napsala knihu „Pohádky z broumovského dolíku“ a doplnila ji o zpěvník s CD. Celou sadu doprovází nový videoklip o vile Anděle. Pohádková kniha vás provede místní krajinou a oživí ji zajímavými příběhy.

Sýr Braunauer je tvrdý řemeslný horský sýr z kravského mléka typu gruyère nebo comté. Sýrárna jej vyrábí výhradně

z lokálního mléka, které má vyšší obsah tuku. Mléko společně s kulturami a lidským přístupem se ve výsledku podepisují na finální chuti. V nabídce naleznete i čerstvý farmářský sýr bílý nebo ochucený kořením.

Jízdárna Hejtmánkovice je vhodným místem pro všechny, kteří si chtějí odpočinout v překrásné přírodě. Zážitek

Nominovali jsme Ondřeje Klíra, místního kováře, na Mistra tradiční rukodělné výroby Královéhradeckého kraje (Zlatý kolovrat). Ondřej se na Broumovsko přistěhoval před několika lety. Jeho dědeček ho brával na staročeské trhy a podobné akce, kde měl možnost zhlédnout ukázky různých řemesel. Vždy se mu líbila atmosféra a materiály, se kterými řemeslníci pracovali – kůže, proutí, železo. Výběr kovářského řemesla byla jeho jasná volba. Výstudoval Fakultu umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

V Šonově koupil se svou ženou Alenkou ruinu statku a vybavil si zde kovárnu. Ondřej spolupracuje s památkáři, jeho práce zdobí například okna

u broumovských kostelů, směrem z Broumova do Otovic najdete na kříži u cesty lucerničku a svatozář – obě vyrobené v Ondřejově dílně. Zapojuje se do místních trhů a jarmarků, snaží se inspirovat žáky na základních školách, kde jim povídá o svém řemesle. Ve své dílně pořádá různé workshopy a kurzy, stačí předem zavolat a domluvit se (www.alchifer.cz).

obohatí i fríší koně, které na Jízdárně chovají. Toto jedinečné plemeno svezu na svém hřbetě krajinou Broumovské kotliny i naprosté začátečníky.

Ines Štovičková se svými výrobky okouzila již v minulosti a daří se jí to i dnes. Je držitelkou ocenění Zlatý Kolovrat, dokonce je zapsána se svým týmem v knize rekordů v Pelhřimově. Jednalo se o kompletní zhotovení vlněného svetru „Ze zad na záda“. V čase 8 hodin, 35 minut a 29 sekund vybojovala skupina první místo na kontinentě.

Ekofarma Bošina. Ing. Jan Bošina získal ocenění živnostník roku ČR. Svým příběhem i přístupem, jakým chová hospodářská zvířata a vyrábí produkty v biokvalitě, zaujal odbornou porotu. Pro zákazníky je připravená i dětská farma s hospodářskými zvířaty a občerstvením. Farma Bošina také pořádá exkurze a zážitkové vyučování pro školy. Zastavte se u nich v obchůdku a ochutnejte třeba mazánek z mangelice (www.ekofarmabosina.cz).

Utajený včelín pana Vladimíra Brádlara a jeho ženy Markéty získává med z panenských plástů. Přestává používat mezistěny, čímž se vyhne riziku kontaminace vosku a přísad, ze kterých mohou být mezistěny vyrobeny. Včelky zimují pokud možno na medu. V roce 2021 a 2022 získali se svou ženou certifikát k označení medu jako ČESKÝ MED a zlatou medaili v soutěži Český med.

Nejen ti, které jsme tu vyjmenovali, přispívají k uchování místních tradic. Kompletní seznam naleznete na www.broumovsko.cz/region/regionalni-produkt.cz.

Kateřina Agnolozzi

Kámen je bohatstvím Broumovska

Když jsme před léty předkládali žádost o titul národní geopark, jako motto nového geoparku jsme v nominační dokumentaci uvedli „Geopark Broumovsko – krajina pískovce a barokních památek“. Ne náhodou toto motto přesně vystihuje úlohu našeho geoparku – přibližovat návštěvníkům i starousedlíkům propojení místní přírody s činností obyvatel Broumovska.

Kámen býval klíčovou stavební surovinou ve většině nově osídlovaných míst po celém světě. Stejně tak tomu bylo i na území dnešního Broumovska. Tehdejší příchozí museli být přímo fascinováni neobyčejnou různorodostí kamenů a skal, jejich barev a tvarů, které ve zdejší krajině nacházeli. Natož když zjistili, že mnohé zdejší kameny jsou pevné a přitom poměrně lehce opracovatelné. Kámen s takovými vlastnostmi bude určitě dobře využitelný, napadlo zajistě nejdříve Bohem zapomenutý kraj osídlit. A měli pravdu. Záhy mnozí zjistili, že právě zdejší kámen je možná větším bohatstvím než místní úrodná půda, kterou původně hledali. Obrovská spousta ideálního stavebního kamene, ze kterého se stavělo rychle, a navíc bylo možné docela lehce novostavbu zkrášlit zajímavými kamennými okrasnými prvky. Není divu, že už na počátku 18. století se díky stavitelským zakázkám broumovského benediktinského kláštera stala oblast dnešního Broumovského výběžku vyhlášeným kamenickým centrem. Jeho rozvoj pak můžeme sledovat až do konce 2. světové války, kdy byl odsunem původního německého obyvatelstva tento rozmach násilně ukončen. Řemeslné a umělecké stopy tehdejších

kameníků však můžeme doslova na každém kroku obdivovat nejen po celém Broumovsku, ale i v jeho širokém okolí.

V podstatě po celém území Broumovska, či dnešního Geoparku Broumovsko, se setkáváme s nejrůznějšími druhy kamene, které se hodily pro praktické využití. Tím nejrozšířenějším materiálem hned v prvo počátcích byl bezkonkurenčně pískovec, ve všech jeho formách, typech a barvách. Na starých stavbách a jiných kamenných památkách se tak můžeme setkat s pevným rezavě nažloutlým božanovským, dříve nazývaným broumovským, pískovcem, zelenavě žlutým libnavským pískovcem, světle šedým křemenným pískovcem z Adršpachu a Ostaše nebo ve velké míře také s tmavě cihlově červeným permským pískovcem od Meziměstí. Využití místního kamene se odvíjelo především od jeho snadné dostupnosti, ale způsob jeho použití byl posuzován samozřejmě také

podle jeho fyzikálních vlastností. Z hlediska dostupnosti se nejdříve využívaly zřícené obrovské pískovcové balvany na úpatí Broumovských stěn, které se přímo na místě štípaly na menší bloky a dále kamenicky zpracovávaly. Na některých místech Broumovska můžeme ještě dnes nacházet na zalesněných svazích pod skalami „zapomenuté“ našťipané kvádry. V blízkosti vznikajících osad a vesnic pak na mnohých vhodných místech výchozí mocnějších vrstev pískovce byly zakládány obecní nebo soukromé lomy, aby potřebný stavební materiál byl k dispozici co nejlépe. Z hlediska pevnosti a barevnosti pískovců si můžeme na kamenných památkách všimnout, že z tvrdých pevných pískovců byly vyráběny především masivní nosné stavební prvky, jako jsou sokly, rohové zdvo, ostění a překlady oken a dveří, sloupy nebo schody. Měkčí porézní pískovce se často používaly na výrobu ozdobných prvků, což můžeme zazname-

nat právě na mnohých barokních stavbách. Pojdme se tedy vydat Broumovskem s trochu jiným úhlem pohledu a všimněme si, kde byl staviteli jaký kámen použit. Ve většině případů uznale pokýváme hlavou, ale narazíme i na případy, kdy se výběr materiálu zrovna moc nepovedl. Začneme tedy v Broumově. Na zbytcích městských hradeb, základech starých domů a například opěrných stěnách a pilířích broumovského kláštera vidíme, že nejpoužívanějším materiálem byl již zmíněný pevný „broumovský“ pískovec z dnešních Broumovských stěn, přičemž podle drobných odlišností stavební bloky pocházejí evidentně z více různých míst. Ze stejného či podobně odolného pískovce jsou v areálu broumovského kláštera vyhotoveny také kamenné balustrády a barokní sochy a reliéfy. Esteticky zajímavě zde působí kamenné koule z červeného meziměstského pískovce, ze kterého jsou zhotoveny také bohatě zdobené

a částečně polychromované barokní sloupové hlavice v interiéru i exteriéru klášterního kostela sv. Vojtěcha. Trochu nepovedené je zde však použití původně zdobně tvarované masivní desky z výrazného červeného pískovce na vstupní práh hlavního kostelního vchodu. Dnes je již práh intenzivně sešlapan, měkký pískovec se drolí a puká po plochách vrstevnatosti. Tento porézní pískovec s dobrými izolačními vlastnostmi však především v oblasti svého výskytu na Meziměstí a Policku a Machovsku se na tyto památky využíval převážně „broumovský“ pískovec, v jihozápadní části Broumovské vrchoviny v oblasti Stárkova se používal místní růžový arkózový pískovec. Z něj jsou vytesány například unikátní zdobené kamenné reliéfy stárkovské křížové cesty nebo byl použit na stavbu železničního viaduktu v Bernarticích. V některých zákoutích Broumova můžeme

použití nepřehlédnutelné na budově meziměstského nádraží nebo železničního mostu u Alpské Visky, v jejíž bezprostřední blízkosti se tento pískovec těžil především v průběhu 18. a 19. století. Nezpochybnitelnou oblibu si pískovec získal při tvorbě a stavbě drobných sakrálních památek. Po celém Broumovském výběžku jsou hustě rozestý bohatě zdobené kamenné kříže, sochy, sousoší, křížové cesty a kaple. Na Broumovsku, Policku a Machovsku se na tyto památky využíval převážně „broumovský“ pískovec, v jihozápadní části Broumovské vrchoviny v oblasti Stárkova se používal místní růžový arkózový pískovec. Z něj jsou vytesány například unikátní zdobené kamenné reliéfy stárkovské křížové cesty nebo byl použit na stavbu železničního viaduktu v Bernarticích. V některých zákoutích Broumova můžeme

najít také zajímavě šedořialově zbarvený kámen s naružovělými skvrnami. Jedná se o pevnou sopečnou horninu ignimbrit, pocházející z hynčického lomu na úpatí Javoří hor. Kromě klášterní dlažby a drobných zídek je tento výrazný kámen v kombinaci s několika druhy pískovce použit na budově broumovského gymnázia.

Z těch desítek drobných opuštěných lomů a lůmků na stavební kámen zůstal v současnosti na Broumovsku jeden jediný – Lom Božanov. Jeho více než stoletá historie a především těžený „božanovský pískovec“, představující dnes jeden z našich nejvyšších a nevyužívanějších pískovců, z něj ovšem činí opravdový pojem. Božanovský pískovec je velmi vhodný materiál jak pro rekonstrukce starých pískovcových památek, tak i pro moderní architekto-

nické projekty. Najdete jej proto třeba na pražském Karlově mostě, mnoha pražských palácích, budově Právnické fakulty UK, ale také na moderní fasádě obytného komplexu River Diamond na karlínském nábřeží nebo jako plasticky působivý obklad budov Hotelu Four Seasons na pražském Starém Městě. Jako pomyslnou třešničku na dortu můžeme vzpomenout i současné umění teplických kameníků, kteří se v poslední době výrobou ozdobných gotických kamenných prvků podle poškozených originálních předloh podílejí mimo jiné na rekonstrukci impozantní katedrály sv. Petra v Kolíně nad Rýnem.

Text a foto Stanislav Stařík

- 1 Kamenné barokní prvky v broumovském klášteře
- 2 Sloupová hlavice v broumovském klášteře
- 3 Práh hlavního vchodu do klášterního kostela
- 4 Kamenné zdvo kostela v Heřmánkovicích
- 5 Křížová cesta ve Stárkově
- 6 Nový gotický prvek pro Kolínský dům
- 7 Božanovský pískovec na fasádě Hotelu Four Seasons
- 8 Budova fary ve Verněřovicích
- 9 Gymnázium v Broumově
- 10 Socha sv. Jakuba u ruprechtického kostela
- 11 Viadukt v Bernarticích

Kupkolo.cz MTB Trilogy 2023

Závod, který láká cyklisty nejen z Čech, Moravy a Slezska, ale z celé Evropy i zámoří! Závod, který je zasazený do jedinečné a téměř nedotčené přírody Broumovska, přivádí účastníky každý den do jiného prostředí, každý den se musí popasovat s jiným povrchem, ale vždy potkají jen minimum asfaltových přejezdů, a naopak maximum přírodních trailů. Jeden z nejtěžších závodů v Evropě, jediný závod, který kloubí maratonce a enduristy a donutí všechny vystoupit z komfortní zóny a posunout svoje limity. A na konci každého nepříjemného stoupání jsou odměnou parádní výhledy do kraje.

Letošní 12. ročník se po změnách v délce trvání vrací ke svému původnímu názvu – Trilogy, bude tedy čítat tři etapy (ne čtyři, jak tomu bylo v posledních dvou letech). Organizátoři se také rozhodli vypustit Prolog konaný v okolí Teplic nad Metují.

Závod odstartuje 6. července 2023 a jeho zázemí bude již tradičně v parku v Teplicích nad Metují. Slavnostní vyhlášení celkových výsledků proběhne 8. 7. 2023. „Pro závodníky budou opět připraveny plochy, na kterých budou moci parkovat, stanovat či kempovat. Samozřejmě mohou využívat

ubytovacích zařízení v Teplicích nad Metují a jeho okolí,“ za organizátorský tým vysvětluje Lenka Kráčmarová.

A jaké etapy se pojedou? Bylo to těžké rozhodování, ale s ohledem na vyslovení se závodníků v rozeslaném dotazníku se organizátoři rozhodli zachovat původní formát, tudíž se nepojede etapa přes Trutnov Trails. První etapa – Kleine Alpen – zavede závodníky do Polska, do okolí Gluszyce. Následně si závodníci trochu „orazí“ na trati The Best of Sudety, která kopíruje tradiční podzimní MTB maraton Rallye Sudety v Broumovské

vrchovině po česko-polské hranici. Finální etapou budou Vraní hory. Ta vede na Královský Špičák, odkud jsou nádherné výhledy na Krkonoše, včetně nejvyšší hory Sněžky.

Samozřejmě délky tratí A-Extreme, B-Moderate a C-Easy zůstanou zachovány, stejně jako zůstane kategorie E-bike. Také se do závodu hlásí jednokolkaři. Organizátoři neopomenou připravit i Kupkolo.cz MTB Trilogy – KIDS. Loňská účast dětí byla rekordní,

a to jsou jen dobré zprávy. Kromě starších žáků, kteří už z parku vyrostli a pojedou C-Easy maraton, všechny dětské kategorie (odrážedly počínaje) budou závodit v parku, tedy rodičům a fanouškům pěkně na očích. Závod není nijak těžký, aby jej nemohl absolvovat i kolemjedoucí malý biker. I dětské závody budou hodnoceny jako etapový závod, tedy budou vyhlášeny jak jednotlivé kategorie, tak i celkové pořadí po všech třech dnech. Loni byl nejlepší dětskou etapou biatlon, který se sice možná ze začátku některým rodičům nepozdával, ale dětské oči jen zářily nadšením!

Těšíme se jak na místní malé bikery, kteří budou závodit, tak na diváky, kteří přijdou závodníky podpořit kamkoliv na trať. Rádi uvítáme také dobrovolníky, kteří by nám chtěli s organizací tohoto mezinárodního závodu pomoci.

Novinky, aktuality a informace k závodu najdete na webu www.mtbtrilogy.com, sledovat můžete Facebook závodu či Instagram. Těšíme se v červenci na viděnou v Teplicích nad Metují na kole!

Team Kupkolo.cz MTB Trilogy

Z vycházky se stala tradice

Police nad Metují je známá nejen velkou podporou sportu a kultury, ale i několika tradičními akcemi, jež neodmyslitelně patří ke koloritu našeho města.

Mimo Kvíčovské poutě, Polických divadelních her, Bez Šance Festu, lezeckých závodů Novoroční open atd. se jedná i o akce, které organizuje Klub přátel turistiky Spartak Police nad Metují. Tato parta pořádá Polický vandr, Zimní táboření na Hvězdě a Silvestrovské vejšlap.

Polický vandr se uskuteční i v letošním roce. Vznikl v době, kdy dálkové pochody nabíraly na popularitě, v okrese Náchod se asi nejoblíbenějším pochodem stala Borovská padesátka. První ročník Polického vandru se uskutečnil jako vycházka. Pořádala ji parta nadšenců a recesistů, která si říkala podle nálady Parta rejpalů

nebo Společnost kamarádů. V každém případě toto seskupení bylo velmi akční. Vycházka vedla z Police do Machovské Lhoty, do hospůdky U Lidmanů. Nešlo jen o vytvoření žízne, ale byla to i vlastivědně historická túra. Cestou se účastníkům přednášela stručná historie Police nad Metují a jejího okolí. A tak vlastně začal Polický vandr, který skoro 50 let propaguje krásy Policka.

Kdo je chce zhlédnout, dorazte v sobotu 20. května 2023 mezi sedmou až devátou hodinou na polické fotbalové hřiště, kde startuje 46. ročník Polického vandru.

Petr Scholz

Festival v Teplicích nad Metují

Letošní ročník Mezinárodního horolezeckého filmového festivalu bude obzvláště „vypečený“, a to hned z několika důvodů. Prvním z nich je fakt, že slavíme 40. výročí největšího horolezeckého festivalu v ČR. Aby toho nebylo málo, oslavíme 100 let pískařiny na Broumovsku. Bohužel je tu i jedno smutné výročí – vzpomínka na Míru Šmída (zakladatele MHFF), který před třiceti lety odešel do lezeckého nebe.

V rámci oslav bude pro návštěvníky připraven bohatý program a je také pozváno několik známých osobností z horolezeckého světa. Jejich jména zatím nebudeme prozrazovat, ale pokud jste nedočkaví a nechcete se nechat překvapit, můžete sledovat webové stránky mhff.cz a sociální sítě, kde budou in-

Miroslav Šmíd, zakladatel festivalu

formace průběžně aktualizovány. Pokud jste si v minulých třech letech koupili vstupenku nebo jste našim partnerem či prodejcem, poskytl jste souhlas k užití mailové adresy, aby vám chodil newsletter s informacemi, máte možnost, jak se včas dozvědět, co se bude dít. V příštím newsletteru totiž představíme první hosty 40. ročníku MHFF.

Co bylo letos nového? Tak například BEST OF TOUR, roadshow s názvem BEST OF FEST, v rámci kterého ambasador festivalu Honza Tráva Trávníček navštívil více než 20 míst po celé ČR se zastávkami v pěti pohořích (v měsících únor–březen). Náplní dvou a půl hodinového programu byla projekce nejúspěšnějších filmů 39. ročníku MHFF a přednáška himalájského horolezce Honzy „Trávy“ Trávníčka.

Poslední víkend v srpnu (24.–27. 8. 2023) se mimo jiné můžete těšit na „průřez“ historií MHFF; co se dělo během 40 let konání festivalu, jak se za tu dobu změnil a co vše nám přinesl. Beata Radoňová

Klub historických vozidel Metuje a rok 2023

KHV Metuje funguje už 26 roků, a tak představovat jeho činnost detailněji není potřeba. Co klub chystá v roce 2023?

Sezona začíná v dubnu výstavou historických vozidel na zámku v Novém Městě nad Metují. V květnu nás čekají jarní jízdy historických vozidel po okolí. Další vyjíždky a výstavy následují každý měsíc až do října. Přesný rozpis najdete na našich webových stránkách www.khvmetuje.cz, kde se mimo jiné dočtete o akcích okolních klubů.

O jedné připravované jízdě bych se rád zmínil. Ve dnech 4. až 6. 8. 2023 pořádá Veterán klub ze sousedního polského města Walbrzychu svou 11. mezinárodní rallye historických vozidel. 5. srpna povede trať přes Broumov, kde účastníci rallye navštíví klášter. Historická vozidla budou zaparko-

vána na náměstí a veřejnost si je bude moci prohlédnout od 10:00 do 12:30. Nejhezčím vozidlům předají zastupitelé města Broumova poháry za eleganci. Z náměstí se pak účastníci přemístí do pivovaru v Olivětině. Po exkurzi v pivovaru budou pokračovat v plnění úkolů až do cíle jízdy v Polsku, kde proběhne vyhodnocení. Historická vozidla bude možné vidět ještě 6. 8. na kolonádě v lázních Szczawno –Zdrój od 10 hodin do 12:30. Koho zajímají historická vozidla, ať se přijde podívat.

Za pořadatele a KHV Metuje
Jiří Bernard

Mohutná stavba, která připomíná svou mnohaletou tradici.

Kde se továrna vzala?

V roce 1852 byla rodinou Walzel (pocházející z Vižňova) otevřena v Meziměstí nová tkalcovna. Josef Walzel vyvážel do Slezska plátno a zpět vozil strojovou přízi. Podnikání se dařilo, továrna se mohla pyšnit 300 zaměstnanci. Časem bylo dostavěno i bělidlo, továrník dokonce věnoval obci školní budovu. Od roku 1940 však budova chátrala, v 80. letech 20. století sloužila jako sušička obilí. Obec měla dvě možnosti. Buď budovu nechat zbourat, nebo ji v dezolátním stavu prodat. Naštěstí došlo k druhé variantě a budova byla zrekonstruována. Cíl byl jasný – vytvořit místo aktivního odpočinku a obchodu.

Povedlo se! Centrum Walzel bylo otevřeno v pátek 13. 12. 2013. Objekt dostal nový kabát jak zevnitř, tak zvenčí. Nynější majitel se snažil zachovat určité historické prvky, jako jsou například mřížková okna. Rekonstrukci připomínají fotografie umístěné na chodbě v přízemí budovy.

Přízemí slouží komerčním účelům. Vznikla zde restaurace Švejk, víceúčelový sál, prostory pro prodejnu potravin COOP, solná jeskyně, salonek... Jednotlivá patra jsou propojena výtahem.

Nezapomenutelný Švejk Restaurace podporuje místní farmáře a vaří jedinečné české recepty převážně z místních surovin. Vymýšlí různé kulinářské zážitky, jako jsou Slavnosti českého piva a polských klobás nebo Vinná brána – kde můžete

ochutnat desítky vín z moravských a českých vinařství. Na tradičním menu naleznete pomalu pečenou vepřovou krkovičku na soli, kmínu a česneku, podávanou na krajíc voňavého chleba s hořčicí a beraním rohem. Už máte chuť? Co zkusit pravou kulajdu s vejcem?

Fabrika žije po celý rok Pro firemní večírky, akce, zábavy, delikatesní rauty, narozeninové párty, catering... si lze v budově pronajmout salonek.

Ve druhém a třetím patře najdete akční místnosti! Vyzkoušejte nejmodernější bowlingovou dráhu! Díky mantinelům pro děti se mohou naučit koulet i ti nejmenší. Pusťte si svou oblíbenou písničku v BarBoxu. Zahrajte si fotbalík, kulečník nebo fotbalpool. Je toho málo! Neváhejte prozkoumat laserovou střelnici! Můžete

se protáhnout ve „fitku“ a zkusit svou sílu na horolezecké stěně vysoké 13,5 m a nebo boulderingu (lezení bez jištění, pohodlný pád zajistí měkká výztuž pod stěnou). Pokud se moc unavíte, odpočínáte si v solné jeskyni s příjemnou masáží.

Potřebujete ještě větší akční vzrušení? Navštivte nejmodernější komplex krytých střelnic ve střední Evropě. Střelba je pod vedením zkušených instruktorů možná pro všechny i bez zbrojního průkazu.

Během roku je kulturní program v Centru Walzel opravdu nabitý. Plesy, jarmarky, ochutnávky, diskotéky a nápadité menu ve stylové restauraci.

Ať je hezky nebo zima, „Walzlówka“ je vždycky prima.

W

CENTRUM WALZEL

MEZIMĚSTÍ / EST. 1852

Švejk

střelnice

bowling

stěna

fitness

střelnice

solná jeskyně

vinotéka

coop

WWW.FABRIKA NA ZÁŽITKY.CZ

KOUSEK OD VÁS

Teplické skály a sezóna 2023

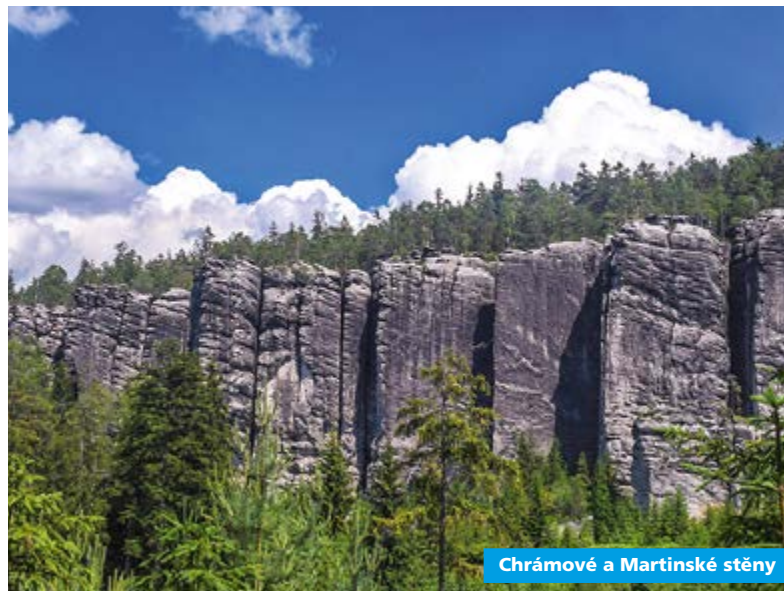
V Teplických skalách se líbí nejen návštěvníkům, ale zůstává nám věrný také sokol stěhovavý, který se sem každoročně vrací, aby vyvedl svá mláďata. Část okruhu bude uzavřena, protože je potřeba místo hnízdění obejít.

Pro milovníky přírody nebude toto částečné omezení na trase žádný problém. V určených víkendových dnech bude dokonce možné sokola pozorovat dalekohledem.

Aktuální informace uveřejníme průběžně na našich webových stránkách www.teplickeskal.cz nebo na Facebooku a Instagramu.

Krakonošovo párátko

Chrámové a Martinské stěny

Pro naše návštěvníky připravujeme novinku – možnost zakoupení vstupenky on-line prostřednictvím našich webových stránek. Rádi bychom tak předešli tvoření front u vstupu do skal. Takto zakoupená vstupenka platí v Teplických skalách a není vázaná na žádný rezervací systém. Ať už koupíte vstupenku on-line,

nebo přímo na místě u pokladny, platí celý den.

Vzhledem k tomu, že kapacita parkovišť u vstupu je značně omezená, chtěli bychom poprosit návštěvníky, aby zaparkovali na parkovištích v okolí a přijeli k nám vlakem, autobusem, na kole...

Beata Radoňová

Hornický skanzen Žacléř

Významné místo mezi turistickými atrakcivami zaujímají také montánní, tedy staré hornické památky. V území Národního geoparku Broumovsko můžete kromě známého a oblíbeného Měděného dolu Bohumír v Jívce navštívit také Hornický skanzen Žacléř. Ten byl vybudován z rozsáhlého areálu bývalého černouhelného Dolu Jan Šverma a je zařazen mezi kulturní památky ČR.

Hornického skanzenu, nacházejícího se na východním okraji města Žacléř, si všimnete už zdaleka díky zachovalé typické těžní věži, výrazným budovám bývalé úpravny uhlí, takzvaného prádla, a dnes již zrehabilitované důlní výsypky, nebo chcete-li haldy. V areálu

skanzenu si můžete prohlédnout veškeré povrchové zařízení hlubinného uhelného dolu – historické strojovny a ohlubené vozíkovými okruhy a výklopníky na důlních jámách Jan a Julie, kde se seznámíte s technologií těžby i úpravy vytěženého uhlí. Atraktivní je pro návštěvníky

prohlídka hornických šaten, takzvané řetízárny, rozsáhlé paleontologické expozice z místních nálezů zkamenělin prvohorních rostlin, starých důlních map, fotografií, hornických pomůcek a dalších artefaktů v prostorné důlní strojovně. Podzemní důlní zařízení, včetně důlního

bagru, důlních vozíků a různých typů důlní výztuže si návštěvníci prohlédnou v prohlídkové štolě Jitřenka s výstupem z podzemí takzvanou dovrchní chodbou Jaroslav. Především za pěkného počasí je pak nezapomenutelným zážitkem výstup na 52 metrů vysokou těžní věž důlní jámy Jan s panoramatickými výhledy na úchvatnou okolní krajinu z této neobyčejné „rozhledny“. Hornický skanzen Žacléř, stejně jako Měděný důl Bohumír v Jívce, byl vybudován a je provozován obecně prospěšnou společností Důl Jan Šverma. A na závěr určitě není bez zajímavosti, že i v loňském roce byl Hornický skanzen Žacléř oceněn „odznakem“ kvality a zařazen mezi nejlepe hodnocená místa na Mapy.cz.

Text a foto: Stanislav Stařík

Redpoint žije sportem

Red point znamená v češtině červený bod a je to symbol, který v horolezectví vyjadřuje styl výstupu bez odpočinku v postupových jističích bodech od země až na vrchol. Vynsl ho německý lezec Kurt Albert a jedním z průkopníků tohoto lezeckého stylu u nás byl v osmdesátých letech Tomáš Čada, v současnosti majitel teplické sportovní prodejny Sportiv Redpoint, která má již více než třicetiletou tradici a zaměřuje se na horolezectví, cyklistiku a sporty v přírodě. Součástí prodejny je i servis a půjčovna horských kol.

Redpoint team je sportovní klub, který založila parta přátel v roce 1996 a jeho členové od té doby na Broumovsku uspořádali na 250 závodů na horských i silničních kolech, v triatlonu, v běhu na suchu i na lyžích.

Letní závodní sezóna na Broumovsku začne stejně jako každý rok v Teplicích nad Metují veřejným závodem horských kol **Aprílová 8**, jejíž 26. ročník se uskuteční v sobotu 22. dubna 2023. O týden později (v neděli 30. dubna) bude Machov hostit Mistrovství České republiky v maratonu horských kol **MTB Stolové hory**. V květnu začne **Střední multisportovní pohár** triatlonovým **Memoriálem Míly Holcmana** a cyklistickou **Vrchařskou ligu**.

Velkým svátkem cyklistiky bude po devítileté přestávce obnovený silniční cyklomaraton **Sudety Tour**, jehož 10. ročník bude mít start i cíl v neděli 21. května v Broumově. Začátek prázdnin 6. až 8. července patří již tradičně etapovému závodě horských kol **MTB Trilogie**, který je součástí českého poháru a má své centrum v Teplicích nad Metují. Srpnový seriál středních závodů horských kol do vrchu s názvem **Horokolo**

vršky odstartuje 2. srpna v Suchém Dole závodem na Hvězdu. Poslední srpnovou neděli pořádá Redpoint team v rámci teplického Horolezeckého filmového festivalu **30. ročník Běhu Teplickými skalami – La sportiva cross** a dětský **Bufo cross**.

Největší závod horských kol v Královéhradeckém kraji a jeden z největších v celé České republice je MTB maraton **Redpoint Rallye Sudety**, jeho 29. ročník odstartuje v Teplicích nad Metují v sobotu 9. září. Jedná se o jeden z nejstarších, nejtěžších, nejdelších, nejtechničtějších, nejobávanějších, ale také nejpěknějších MTB maratonů u nás, kterého se každoročně účastní na tisíc startujících z celé republiky i zahraničí. Většina trati je v terénu trvale značena modrým trojúhelníkem ve žlutém čtverci, má 111 km a projet si ji můžete i po částech kdykoli během roku. Vede z Teplic nad Metují přes Bišík kolem Teplických a Adršpašských skal, Mieroszowskými a Broumovskými stěnami přes Bor, Ostaš a znovu Bišík zpět do Teplic nad Metují.

V září a říjnu proběhne na Broumovsku několik závodů **Středního poháru hor-**

ských kol. Na tyto závody navazuje v neděli 7. října v Machově seriál **KladSKRoll cup** v závodech na kolečkových lyžích do vrchu, který pokračuje až do listopadu. V sobotu 14. října začne v Ruprechticích Během na Ruprechtický Špičák seriál středních běhů do vrchu **Běžecké vršky**, který pokračuje až do konce listopadu. Tradiční samostatné běhy **Broumovskými stěnami** (2. 9.), **Slunce-kros** (16. 9.), **Borský kros** (8. 10.), **Okolo**

Ostaše (15. 10.) a **Ádrkros** (4. 11.) zakončí v neděli 12. listopadu v Teplicích nad Metují veřejný běh **Teplická 10**.

Většinu těchto akcí Redpoint team pořádá nebo se na nich nějakým způsobem podílí. Více se dozvíte v prodejně Sportiv Redpoint Teplice nad Metují nebo na www.redpointteam.cz.

Text a foto: Redpoint team

REDPOINT
TEPLICE NAD METUJÍ
HORSKÁ, KROSOVÁ,
SILNIČNÍ I ELEKTRO KOLA

PRODEJ - SERVIS - PŮJČOVNA - PORADENSTVÍ

www.redpointteam.cz

Technické muzeum vodní mlýn Dřevíček

Ojedinelá technická památka, jež si uchovávala svou nezměněnou vnější i vnitřní podobu z dvacátých a třicátých let minulého století. Náš mlýn je jedním z mála zachovalých mlýnů v celých Čechách.

Počet mlýnů se za první republiky v období rozkvětu hospodářství blížil k deseti tisícům. Po roce 1948 byla ale jejich drtivá

většina nuceně uzavřena, znárodněna a poté chřtěně či nechřtěně zničena. Mlýn Dřevíček byl také znárodněn a uzavřen, ale díky nezměrnému úsilí jeho budovatele Ladislava Baudyše nebyl zničen a vyrabován. Proto ho dnes můžete vidět v ukázkovém běhu tak, jak pracoval před rokem 1939. Od té doby totiž nedošlo k žádným zásadním změnám, vše je v něm autentické. Veškeré strojní a obslužné vybavení je původní a pochází z let 1920–1939. Jen nynější pan otec, který vás bude mlýnem provázet, je o něco mladší.

Dospělí mohou obdivovat technickou dokonalost mlýnského vybavení, které je prakticky plně funkční. Při prohlídce zjistíte, co který stroj umí dělat a jak celý systém funguje. Děti si mohou spoustu věcí osahat, prohrabat se v mouce a dozvědět se, jak se mouka třídí. Za odměnu jim poté mlýnští čerti pošlou po visuté dráze nějakou laskominu. Na doplnění expozice je ve mlýně několik strojů a zařízení, které ke své práci potřebovali pekaři, mlékaři či zemědělci.

V letošním roce nemůže být mlýn otevřen v plném rozsahu jako v letech minulých. Otevírací dobu a všechny potřebné informace najdete na www.mlyndrevicek.cz. V případě nejasností je k dispozici tel. 739 049 450. Do navigace si dejte přesnou adresu Horní Dřevíček 3.

Arne Šubrt
foto: Stanislav Stařík

Objevte poklidné Putování Broumovskem

V sobotu 10. června 2023 pořádá KČT Broumov 29. ročník turistického pochodu Putování Broumovskem. Turistické pochody mají v Česku dlouhou tradici, patří mezi vyhledávané způsoby trávení volného času. Z některých pochodů se staly během let masové akce, na nichž proudí po cestách stovky a stovky pochodníků, mezi nimi se proplétají rodiče s kočárky, děti na kolech, pěší musí uskokovat před projíždějícími cyklisty.

docela slušným sportovním výkonem, každý si však může vybrat délku trasy podle svých schopností. Pamatuje se také na turisty, kterým zdraví už tolik neslouží, nebo na rodiče s malými dětmi. Ti se mohou projít po pohodlné 15km trase s hezkými pohledy do naší kotliny. Ti zdatnější mají na výběr od 20 do 44 km, cykloturisté mohou volit mezi 30 nebo 60km trasou. Na všech je možnost odpočinku a občerstvení v restauracích.

Spěchat s návratem není nutné, nejedná se o závody, na pobyt v přírodě mají účastníci celý den. Zápis na startu je od 7 do 10 hodin, návrat a odměňování diplomem a originální medailí v podobě stopičky do 18 hodin. Pořadatelům jde hlavně o to, aby si účastníci den v přírodě užili, odpočinuli a udělali něco pro své zdraví.

Text a foto:
Jaroslava Chaloupková

Golf Club Grosshof – golf pro všechny!

Láká vás golf, ale nevíte, jak začít? Zkuste to v Broumově! Golf není jen sportem, ale také zábavou a koníčkem pro všechny věkové i výkonnostní kategorie. V žádném jiném sportu si nezahraje začátečník s pokročilým hráčem tak dobře a harmonicky.

Navíc při pohybu na čerstvém vzduchu a s výhledy do nádherné okolní krajiny. Stačí si jen rezervovat naši „Ochutnávku golfu“ a můžete si to sami vyzkoušet. Zapůjčení vybavy a vše ostatní zajistí náš tým sympatických učitelů.

Ze silnice téměř neviditelné, přesto krásné a nezapomenutelné místo na Broumovsku. To je golfové hřiště ve Velké Vsi. Každý, kdo na hřiště zavítal, s jistotou věděl, že zde není naposledy. A co si návštěvníky tak spolehlivě získá? Určitě zasazenou do malebné krajiny mezi pole a vršky s nádhernými výhledy. Od první jamky se otevírá vyhlídka na město Broumov s benediktinským klášterem a Javoří hory. Čím stoupáte výš, tím se postupně za špičkou kostela objevují Krkonoše včetně Sněžky a také Broumovské stěny. Od jamek číslo 3-6 je možné za příznivého počasí spatřit Orlické hory, a dokonce i Králický Sněžník.

Golfisté sem ovšem nejezdí jen za půvabnými výhledy, ale hlavně za kvalit-

ským klášterem a Javoří hory. Čím stoupáte výš, tím se postupně za špičkou kostela objevují Krkonoše včetně Sněžky a také Broumovské stěny. Od jamek číslo 3-6 je možné za příznivého počasí spatřit Orlické hory, a dokonce i Králický Sněžník.

Golfisté sem ovšem nejezdí jen za půvabnými výhledy, ale hlavně za kvalit-

ně udržovaným hřištěm s krásnými greeny a komfortním a klidným ubytováním. Tento komplexní zážitek pravidelně oceňují i členové spolku „Všudehrálů“, kteří naše hřiště vyhlásují jako nejlepší Devítku roku. Za zmínku jistě stojí také nezaměnitelný genius loci a poutavé vyprávění o historii místa, kterého se majitelé rádi zhostí.

Již čtvrtou sezonu se u nás můžete pohodlně ubytovat a užít si vše na jednom

místě. Celkem šest prostorných rodinných pokojů a jeden apartmán ocení hlavně lidé hledající pohodlí a klid. Nebojte, golf opravdu hrát nemusíte. Zvaný je každý turista s dobrým srdcem a zájmem o náš region.

Zatelefonujte nebo navštivte webové stránky www.grosshof.cz a zajistíte si výlet do klidné a přátelské oázy i vy.

Text a foto: Pavlína Bitvarová

„Po stopách lesních skřítků a vodních víl“ aneb S Metujkou a Vilémem Polickem

Holky nebo kluci, malí nebo velcí, kamarádi či sourozenci. Na tom vůbec nezáleží. Všichni rádi prožívají dobrodružství, poznávají nová místa, nové kamarády, a pokud je to jen trochu možné, dělají to tím nejzábavnějším způsobem. Nemám pravdu?

Také rádi navštěvujete nová zákoutí? Naše nová hledačka je k tomu jako stvořená! Víla Metujka, skřítek Vilém a jejich kamarádi vás seznámí se zajímavými místy našeho města i s lidmi, kteří tu žili a na které rádi vzpomínáme. Co je však nejdůležitější? Nejen že cestou nasbíráte zajímavé informace, ale také si užijete spoustu legrace.

Metujka je ochránkyně pramínek, potůčků a říček ve městě i okolí, ráda vás během cesty s některými seznámí. Skřítek Vilém je zase pánem lesního světa a všem, kteří se na

jeho území chovají tiše, ochotně ukáže jeho krásy. Nezbyvá tedy, než se připravit na cestu a vyrazit do terénu. Co vše budete k hledačce potřebovat? Obuv na kratší výlet do přírody, tužku, mapu s úkoly, dobrou náladu a chuť si hrát a poznávat.

Naši první hledačku, Polický quest, jistě také znáte. Pokud jste ho však ještě v rukou neměli, nebo to je tak dávno, že už ani nevíte, kudy vede a jaká místa navštívíte, můžete se s ním vydat na cestu za poznáním. Do třetice vám nabídneme hru s ilustracemi polického výtvarníka a učitele Jaroslava Soumara, kde poznáte především naše město.

Questy si můžete vyzvednout v polickém infocentru nebo vytisknout na www.policko.cz. Hru po městě získáte pouze v našem infocentru.

Daniela Vojtěchová

Karta hosta Broumovsko

Navštivte turistické atrakce v regionu se slevovou kartou. Jedinečné zážitky na Broumovsku si vychutnáte výhodněji.

S Kartou hosta Broumovsko zažijete boží klid v Adršpašských i Teplických skalách, navštívíte památky a muzea – např. klášter v Broumově, Muzeum papírových modelů a Muzeum Merkur v Polici nad Metují, Mlýn Dřevíček a nebo si užijete zábavu při volnočasových a sportovních aktivitách – třeba v Centru Walzel v Meziměstí nebo koupališti v Polici nad Metují a Teplicích nad Metují. Ze široké nabídky si vybere každý – jednotlivci i rodiny s dětmi.

Kartu získáte v zapojených ubytovacích zařízeních zdarma, nebo v hodnotě do 20 Kč. Podle pokynů na zadní straně karty vyplníte formulář na www.broumovsko.cz/kartahosta/ aktivace. Po odeslání údajů provede váš ubytovatel aktivaci, na e-mailovou adresu vám pak přijde potvrzení. Kartou následně předložíte poskytovateli atraktivit či služby, který si jen ověří její platnost přes QR kód na zadní straně.

Vidíte, jak je to jednoduché. Přijďte a užijte si Broumovsko plnými doušky! Více informací ke Kartě hosta naleznete na webové stránce www.broumovsko.cz/kartahosta.

Adéla Paprskárová

Poznejte Broumovsko z výšky

Postrádáte životní nadhled? Kde jinde si ho uvědomit a najít než na našem broumovském letišti. Přijďte k nám, sedněte si na terasu, dejte si kávu a podívejte se, jak hledáme ve vzduchu absolutní svobodu a s ní spojený nadhled.

My letci se odpoutáváme od „všedních“ problémů lidského bytí pokaždé, když uzavřeme kryt kabiny. Dáváme pokyn ke startu. Přichází absolutní soustředění. V ten moment je pro nás rozhodující dělat věci správně, mít správné návyky – přestáváme myslet na vše nepodstatné, problémy „ostanou“ na zemi. V podstatě se v uzavřeném prostoru kabiny, několik set metrů nad zemí, vytváří zcela nová realita, která pluje vzduchem a nechává za sebou jedinečnou stopu, kterou již nikdy nikdo nezopakuje ani nevymyslí. Svoboda v prostoru, který téměř nemá hranic, a spolehnout se pouze na své umění – každý je zde SÁM na SEBE.

Svoboda je létat vzduchem, mít svůj aeroplán pevně pod kontrolou a nepohybovat se stejně jako po zemi – jen dopředu a dozadu, doleva či doprava, ale ve vzduchu je nádherná především ve skutečnosti, že můžete zamířit nahoru i dolů. Je úžasné, když létáte okolo mraků, sledujete pod sebou malíčké domky a ještě menší autíčka a najednou si říkáte: „A jo, vždyť dole je to takové menší!“ Problémy, které

cesty z Broumova do Martínkovic. Letiště se velmi rozrostlo, v současné době máme dva velké objekty, hangárujeme 10 letounů, dva ultralighty a osm větroňů různých výkonnostních tříd. Hangárují u nás i polští piloti, kteří se stali nedílnou součástí našeho aeroklubu.

Aeroklub Broumov nabízí výcvik buď na tzv. ultralehkých letadlech, což jsou dvou-

Broumov

Broumovské stěny, Koruna

Den otevřených dveří 2022

člověk řeší na zemi, se najednou nezdaří tak velice. Při polerování (ať již okolo Broumova, či při delších přeletech nad územím celé republiky) si pilot krásně „vyčistí“ hlavu a dokonale se soustředí na sepětí s přírodou. Vzduch, letadlo, naše mentální a fyzické dovednosti – to je vše, na co ve vzduchu spoléháme.

Letiště v Broumově bylo založeno ještě před 2. světovou válkou. Místní nadšenci postavili velký hangár nad Spořilovem v místě, kterému se dnes říká V Ráji. Tenkrát piloti seděli na dřevěném sedátku, v ruce drželi řídicí páku letounu (tzv. knipl) a pomocí gumového lana, který připnuli na větroň a napnuli, dělali krátké skoky. Trvaly pět, deset, někdy i třicet vteřin. Bylo to úžasné, neboť lidé začali létat a pomocí jednoduchých dřevěných větroňů se dostávali do vzduchu.

Hned po válce místní broumovští nadšenci přestěhovali hangár na dnešní místo. Nachází se vlevo od cesty, zhruba na půlce

duševních a fyzických schopností ovládáte letoun na dlouhé vzdálenosti. Je příjemné sledovat, jak mladí lidé chodí na letiště a absolují výcvik pro udělení pilotní licence. Takový výcvik zahrnuje zdravotní prohlídku, školení v předmětech, jako jsou navigace, stavba letadel, meteorologie, mechanika letu a radiokorespondence. Dnes se bezmotorové létání rozvinulo do úžasné disciplíny, kde se létají dlouhé tratě, dokonce více než 1 000 kilometrů. Při takovém letu jste v kabině větroně osm či devět hodin a vše záleží pouze na vaší schopnosti správně zkoordinovat mnoho činností. Během letu musíte neustále vyhodnocovat navigaci, počasí, přitom řídit větroň a samozřejmě koukat okolo sebe, abyste neměli problémy s okolními letadly. My piloti říkáme, že to je absolutní svoboda. Dá se říct, že jsme jako kormoráni nebo tažní ptáci, kteří bloudí vzduchem a hledají si svoji cestu. Pociťte, když se večer vracíte přes Brou-

movské stěny zpátky na domovské letiště, je nepřenositelný, nesdělitelný... Večer společně probereme letecké zážitky a víme, že svět je nádherné místo k uskutečňování svých snů. Aeroklub Broumov, s bohatou předválečnou i poválečnou historií, vychoval již stovky pilotů. Klubem prošli i piloti, kteří jsou opravdovými špičkami v leteckém oboru. Vzpomenou alespoň na některé. Vráta Šrám – výborný pilot plachtař, který v Austrálii na větroní uletěl 1000 km, dále Michal Malý, který v současné době létá ve vládní letce. V té samé létal také Vláda Novotný. Neměl bych zapomenout na Otakara Priknera mladšího, který začal létat v Košicích a končil jako instruktor na nejmodernějším stíhacím letounu Gripen. Současný kolektiv broumovského letiště má pár nadějních mladých letců, kteří se každý víkend učí, jak zdokonalovat své pilotní návyky a posouvat se vpřed. Někteří letci se každý rok zúčastňují plachtařských závodů a umísťují se na předních místech. Zároveň se k nám přidávají i lidé, kteří jsou starší a hledají novou výzvu.

V současné době není problém absolvovat výcvik na motorovém ULL a následně používat klubové letadlo, či si zakoupit vlastní. V ten moment sen, jako je letět vlastním letadlem do Chorvatska k moři či „pouze“ na kafe do Prahy, je realitou, ke které naše letiště nabízí.

Přijďte se podívat, jak žijeme, a když budete chtít, můžeme vás i svést. Máme pro vás připraveny zážitkové lety nad Krkonoše, Adršpach či Broumovské stěny v ULL motorovém letadle nebo se s námi můžete proletět místně ve větroní.

Jaroslav Šefc

Přistání / 50. léta

Před starým hangárem / 60. léta

ORLÍK
HOTEL & RESTAURACE

U TEPLICKÝCH SKAL,
PAVLIŠOVSKÝ ŘÍZEK, ELEKTROKOLA
CANNONDALE, NABÍJEČÍ STANICE
PRO ELEKTROMOBILY

www.hotel-orlik.cz

hotel
Javor
řidřpach

U ADRŠPÁŠSKÝCH SKAL,
TRADIČNÍ KUCHYNĚ, VELKÝ
VÝBĚR ČEPOVANÝCH PIV,
DĚTSKÉ HRISTĚ

www.javor-hotel.cz

**SKALNÍ
MLYN**

MEZI TEPLICEMI A ADRŠPACHEM,
RESTAURACE S KACHLOVÝMI KAMNY,
ELEKTROKOLA CANNONDALE,
SAUNA

www.skalni-mlyn.cz

ZAMEČEK

NA PRAHU JAVOŘÍCH HOR,
SKVĚLÁ KUCHYNĚ, VÝHLEDY NA
CELÉ BROUMOVSKO,
KOUPAČÍ SUD

www.hzj.cz

Café
DIENTZENHOFER

PŘÍMO V KLÁŠTEŘE, NAŠE DORTY,
KÁVA VOLKAFÉ, PRODEJ
JEDLÝCH SUVENÝRŮ
Z REGIONU, LETNÍ TERASA

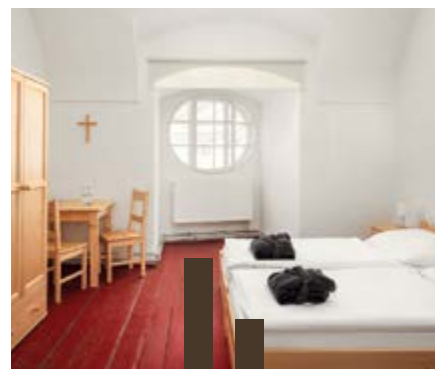
www.klasterbroumov.cz

UTŘÍRŮŽÍ

KLÁŠTERNÍ HOSTINEC,
POCTIVÉ JÍDLO, SUDOVÉ PIVO,
VINNÝ SKLEP, PRÉMIOVÉ
PÁLENKY

www.klasterbroumov.cz

**ZÁŽITKOVÉ UBYTOVÁNÍ
V RENOVOVANÝCH MNIŠKÝCH
CELÁCH KLÁŠTERA, ATMOSFÉRA,
KLID PRO VAŠE ROZJÍMÁNÍ**

www.dumhostu.cz

Rozhledna beze schodů

Na většinu rozhleden musíte vystoupat po mnoha schodech, abyste se mohli pokochat dalekými výhledy. Mezi Valbřichem a lázněmi Szczawno-Zdrój, na vrcholu kopce Gedymina, vyrostla v minulém roce rozhledna, na kterou vystoupáte, aniž byste museli zdolat jediný schod. Vede na ni totiž dřevěná šroubovice. Snadno se tedy nahoru dostanou lidé s kočárky či se zdravotním postižením.

Přestože vrch kopce dosahuje výšky pouhých 532 m n. m., z rozhledny je úžasný kruhový výhled – Krkonoše, Valbříšské vrchy, Soví hory, Trójarb, Chelmiec, Ślęza... Přístup k rozhledně není složitý – leží přesně na polovině tříkilometrové pěší trasy z Valbřichu do lázní Szczawno-Zdrój. Můžete jet autem, nebo využít letní vlakový (víkendový) a autobusový spoj z Meziměstí.

Vlakem (Adršpach–Vratislav) dojedete do stanice Valbřich (město). Po modré a červené turistické značce přímo od stylového nádraží vyrazíte k lesu a dále pod rozložitými korunami starých pohádkově pokroucených buků k rozhledně. Odtud pokračujete stále rovně až do lázní Szczawno-Zdrój. Pokud nebudete spěchat, můžete 300 metrů za rozhlednou odbočit ze značené stezky prošlapanou cestičkou doprava. Ta vás doveče k romantickému rybníčku s kvetoucími lekníny. Určitě neodoláte pokušení posedět, dívat se na klidnou hladinu rybníka a očima hledat, zda na některé staré olši nespátí vodníka v zeleném fráčku.

Do lázní sejdete svahem kolem terénu upraveného pro sjez-

dy horských kol. Pokud s sebou budete mít děti, počítejte se zdržením – vyjdete totiž přímo u velkého dětského hřiště s množstvím atrakcí a s lezeckými stěnami. Než se děti vyřádí, máte možnost zacvičit si zdarma ve venkovní posilovně a vyzkoušet tři desítky posilovacích strojů. Na kolonádu je to odtud už jen pár desítek metrů. Zde se

můžete napít léčivé vody, dát si něco na zub v lázeňské restauraci, projít se upraveným parkem, prohlédnout si Pomník psa. Kdysi se tady procházeli i členové pruské královské rodiny, dokonce i ruský car.

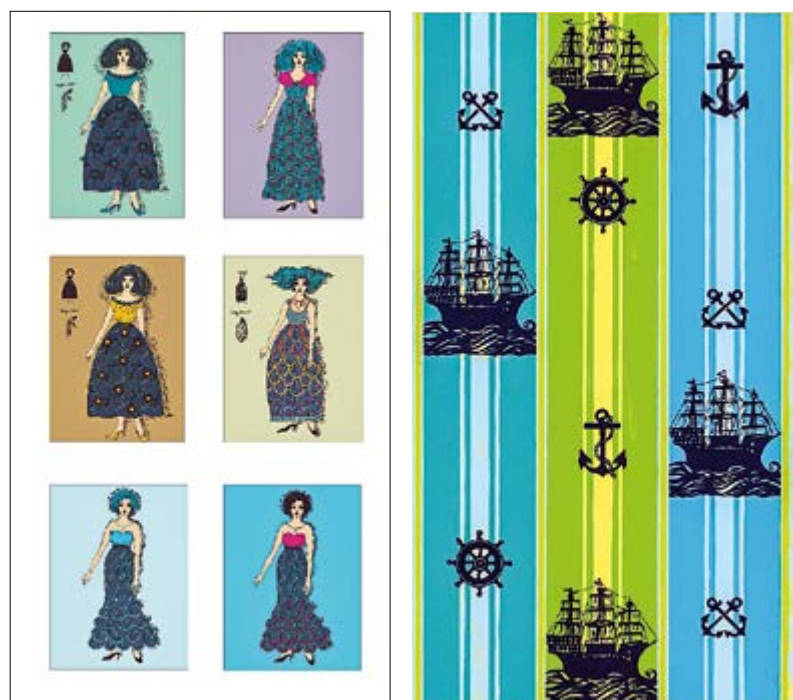

Zpět do Valbřichu se vrátíte autobusem MHD, odjíždí každou půlhodinku. V centru přestoupíte na autobus linky 15, který vás doveze zpět do Meziměstí.

Text a foto: Jaroslava Chaloupková

Návrháři z Veby

Výstava v galerii LokArt v Broumově. Kde se vzaly květy na vašem damažkovém povlečení? Kdo vybral barvy ručníků, které tak sluší vaší koupelně?

Přijďte v červenci do broumovské galerie LokArt a seznámte se s návrháři z broumovské textilky Veby. Po celá desetiletí jsou to oni, kdo dávají firemním výrobkům tvář. Jejich invence, kreativita a výtvarné schopnosti stojí na počátku celého výrobního procesu. Každé ráno usedají před prázdným monitorem a snaží se zhmotnit svou představu. Donekonečna kreslí a překreslují, upravují, přebarvují, hledají optimální rytmus, sledují trendy v oboru... A mají svou práci rádi!

Přestože v minulosti se návrhy rodily na papíře, kdežto dnes na obrazovce počítače, cesta vzniku textilního dezénu zůstává stále stejná – je to tvůrčí aktivita spadající do oblasti užitého umění. Autoři v této oblasti tvořící jsou však zpravidla zcela neznámí.

Výstava v galerii LokArt se to pokouší změnit. Představí tvorbu broumovských návrhářů od poloviny dvacátého století do současnosti. Skici, které běžně neuvidíte, neboť jsou pouhým technickým výkresem, se stanou výstavními exponáty. Poznáte, jak se postupem času měnila forma návrhářské práce, jak se ve skicách otiskla doba, jak se měnil výrobní sortiment firmy, kolik talentovaných lidí ve vebských ateliérech pracovalo. Výstava potrvá od začátku do konce letních prázdnin v galerii LokArt v Broumově, Mírové náměstí 104.

Dagmar Nováková

Malé letní divadlení

Divadelní festival láká na jedinečnou atmosféru kláštera s živou kulturou. Festival Malé letní divadlení proběhne od 11. do 15. 7. 2023 na nádvoří broumovského kláštera.

Hned první večer se ocitneme v baru, kde se po více než třiceti letech setkávají spolužáci ze základní školy. Sejdou se všichni? Dorazí i třídní premiant? Co průšviháři? A co holky? Jsou všechny vdané, nebo už rozvedené? A co jejich figura? Nejsou nějaké tlusté? „Jo, kdybyste tenkrát..., kde byste mohli být!“ Srazu se zúčastní: Zuzana Žáková ml., Roman Stolpa, Monika Timková, Martin Pošta, Jindra Kriegel, Lucie Linhartová, Radomír Švec, Matěj Kriegel, Josef Hervert, Hana Sršňová, Václav Liška, Vojta Hájek, Vojta Efler.

Ve středu 12. 7. od 19 hodin se rozbíhá pátrání po manželce, která se ztratila v horách. Vyšetřování se komplikuje, samé lži, zvraty a intriky. Sklapne nakonec past na

osamělého muže? To ví zatím jenom divadelní spolek Zdobničan z Vamberka.

Páteční večer bude plný romantiky. Je potřeba zatočit s manželským stereotypem, do něhož upadají manželé, kterým odrostly děti... Náhle se objeví Sylvie! Je krásná, mladá a je s ní zábava. Nabourá každodenní zvyklosti? Dá jejich vztahu nový náboj? Přijměte naše pozvání a přijďte se podívat na herecké obsazení: Ondřej Volejník / Otakar Brousek ml., Klára Cibulková / Miluška Bittnerová, Anna Stropnická / Jaroslava Košková, Václav Werner Kraus... Budete překvapeni.

Poslední den festivalu stráví malí i velcí s malířem pokojů, který se ocitne na

ostrově jako trosečník Robinson. O dobrodružství nebude nouze, protože musí přijít na to, jak přežít v divoké přírodě, rozdělat oheň, postavit si přístřeší a hlavně nebýt sám. Všechny jeho malířské pracovní nástroje se díky fantazii mění na lodě, zvířata, lidojedy, piráty, mluvícího papouška a další rozmanité věci.

Ale bude toho mnohem víc, navštivte divadelní představení zahalené do kouzelné atmosféry kláštera! Vstupenky bude možné zakoupit v předprodeji v informačním centru Broumovska.

Více informací na: www.broumov-mesto.cz nebo www.facebook.com/broumov

Jitka Exnerová

Čtyři dohody a Jaroslav Dušek v Divadle na Kačeří 30. června

Když jsem toto představení viděl poprvé před patnácti lety, změnilo mi to život. Skvěle jsem se pobavil a ještě jsem pochopil obrovskou moudrost a hlubokou pravdu textu, kterou jsem přijal za svou. A Jardova interpretace je prostě famózní!

Mám velkou radost, že letos uvedeme v Divadle na Kačeří v Lachově Jaroslava Duška v představení Čtyři dohody. Spoluúčinkují: Pjér la Šéz a Zdeněk Konopásek.

Ve Čtyřech dohodách odhaluje autor Don Miguel Ruiz zdroj omezujících názorů, které připravují o radost a vedou ke zbytečnému utrpení. Čtyři dohody, založené na staré toltécké moudrosti, nabízejí silný kód chování, který dokáže rychle proměnit náš život v nový prožitek svobody, opravdového štěstí a lásky. Hra je zpracována velmi volně a odlehčeně, promítne se v nadsázce i improvizacích.

Představení Čtyři dohody se uvádí výhradně jako benefiční. Účinkující hrají za snížený honorář a výnos ze vstupného bude následně rozdělen pro potřebné organizace. Za jednu vybírá Jaroslav Dušek a za druhou pořadatel, výnos se následně rozdělí. Při představení se diváci dozvědí, komu bude částka poukázána.

Hrajeme 30. 6. v 19:30 v amfiteátru v Lachově na Kačeří, v případě deště v divadle na půdě. Vstupné: 400 Kč.

Tomáš Vacek

Adršpašský zámek

Adršpach nejsou jen skály, ale také zámek, situovaný v Dolním Adršpachu deset minut od skalního města. Právě tam proběhne 20. května oslava ke 100. výročí vylezení na skalní věž zvanou Král.

Ale na celoročně otevřený zámek stojí za to zavítat i v jiné dny. Pokud nebudete vědět, kam se schovat před deštěm, sluneční výhni nebo davem, na zámku vás kromě pondělí přivítáme každý den od deseti do sedmácti hodin.

Kromě expozice, kterou tvoří patro věnované životě na zámku za časů posledních majitelů panství, tedy rodiny Nádherných, si můžete stříhnout oblíbenou únikovou hru Třetí princ. Od 20. května bude ke zhlédnutí souborná výstava fotografií Viléma Heckla, známého fotografa, který zahynul pod Huascaránem společně

ně s celou československou výpravou v roce 1970 a který je s Adršpachem spjatý nejen tragickým osudem. Součástí této výstavy, kterou sice viděli i v Peru, ale do východních Čech zavítá úplně poprvé, jsou i fotografie, které pořídil přímo v Adršpachu.

Ke 100. výročí lezení v Adršpachu bude od 20. května zpřístupněna i nová expozice věnovaná tomuto jubileu. A pro malé návštěvníky chystáme novou interaktivní expozici věnovanou dětské ilustraci. Na zámku prostě můžete strávit několik hodin, ale taky si tam můžete skočit jen na kávu.

Tomáš Dimter

Hynčice ležící na řece Stěnavě mezi Broumovem a Meziměstím jsou nejmenší obcí Broumovska. Jsou lidé, kteří tvrdí, že jsou také nejméně zajímavé, nenajdeme v nich žádnou pozoruhodnou památku a jsou prý prakticky nefotografovatelné. Podíváme-li se na ně jinými očima, můžeme zjistit, že to není úplná pravda.

Jsou skutečně malé, lze se dočíst, že vznikly na místě, které zřejmě zbylo po vyměření větších sousedních vsí; přitom však byly založeny již v první místní kolonizační vlně v roce 1255 a měly i své dějiny. Ty se do tváře obce zapsaly už před 300 miliony let. Tehdy se začaly usazovat mocné vrstvy hornin, z nichž během dalších desítek milionů let řeka Stěnavá vytvořila dnešní geologický unikát Permskou stěnu. 200 metrů dlouhý útvar u břehu Stěnavy odkrývá usazeniny s červenohnědou barvou, typickou pro celé Broumovsko, a rytmičnou stavbou vrstev, jejichž součástí jsou i vyvěliny, jež sem nalétaly ze sopečné činnosti nedalekých Javořích hor. Pozdější odkrytí boku stěny ojedinělou strukturu zviditelnilo. Stěna je dostupná přes lávku uprostřed obce a pak asi půl kilometru proti toku řeky.

Na rozdíl od ostatních vesnic zdejší lesy od středověku nepatřily broumovským benediktýnům, ale místním sedlákům. Hesseliův urbář z roku 1767 uvádí, že ve vsi se páliho dřevěné uhlí, jež se podle potřeby dodávalo klášteru, a také vyráběla kolomaz. Byly zde mlýny, lisoval se olej, vyráběly kroupy a také tříšlo pro broumovské koželužny. Nebyla to chudá ves, patřily k ní i lomy a vápenky.

Úplně nezajímavé Hynčice?

V roce 1860 založili v Hynčicích bratři Josef a Ferdinand Heinzelovi přádelnu lnu. Josefův syn Anselm (byl též poslancem a předním představitelem snahy o odtržení Broumovska od republiky v roce 1918) zde koncem století zaměstnával 165 dělníků. To už tu byla i tkalcovna lnu a bavlny. Po roce 1918 závod pracoval především na export a zaměstnával přes 400 dělníků. Kuriózní historkou je, že mezi válkami k místním komunistům hovořil pozdější prezident Klement Gottwald; údajně prý poté v Rosenbergově hostinci nezaplátíl útratu. V prostorách Heinzelovy textilky se později usídlil další úspěšný podnik: Meopta Hynčice, proslula výrobou legendárních fotoaparátů Flexaret (dopustit na ně nedá ani slavný fotograf Jan Saudek), stereokotoučků, zvětšováků a dalších fotografických zařízení. Její věhlas, žel, už také pomínul.

Most přes Stěnavu

Nejtemnějším místem hynčických dějin je událost z konce války v roce 1945. V zatáčce před viaduktem se zastavil pochod vězňů z některého z táborů v dnešním Polsku, nebo ze zajateckého tábora u Broumova. Dozorci z SS pět z vyhladovělých a zbědovaných účastníků pochodu, kteří už nemohli dál, na místě zastřelili a shodili do řeky. Odtud je pak vytáhli místní občané, Němci, a pochovali je na hřbitově v Ruprechticích. Podle pamět-

níků, kteří tehdy byli dětmi, pak pochod vězňů u Jetřichova dojel neidentifikovatelný paramilitární oddíl Rusů (partyzáni, zběhlí Vlasovci?), kterým se doprovázející příslušníci wehrmachtu vzdali, bránící se příslušníci SS byli postříleni a vězni osvo-

bození. Vystoupit v Hynčicích z vlaku se vyplatí. Hned za zastávkou lze spatřit pískovcový kříž s reliéfem z 19. století. Vydáte-li se od něj pěšinou do lesa, můžete, ve správném čase, potvrdit, že okolí obce představuje houbařský ráj. Procházka silnicí podle Stěnavy vás u obecního úřadu zavede k lávce, přes níž se dostanete k unikátní Permské stěně. Když se vrátíte na cestu, dovede vás k dalšímu kříži, podle nějž vedla poslední cesta hynčických obyvatel na ruprechtický hřbitov. Tady se průvod zastavil a sousedé a pozůstalí se pomodlili za mrtvého – naposledy v jeho vesnici. Při cestě k průchodu pod železnici zahlédnete soustavu rybníků upomínajících na dávnou tradici rybníkářství na Meziměstsku. Polní cestou za tratí pak zamíříte ke kostelu v Ruprechticích (stavba K. I. Dientzenhofera) s oddělenou renesanční zvonici a od něho k vlakové zastávce. Hodina mezi dvěma vlaky vám na tuhle procházku bude stačit.

Hynčicemi také vede cyklotrasa mířící z obou stran obce do hraničních Javořích hor. Dostanete se z ní i k rozhledně na Ruprechtickém Špičáku.

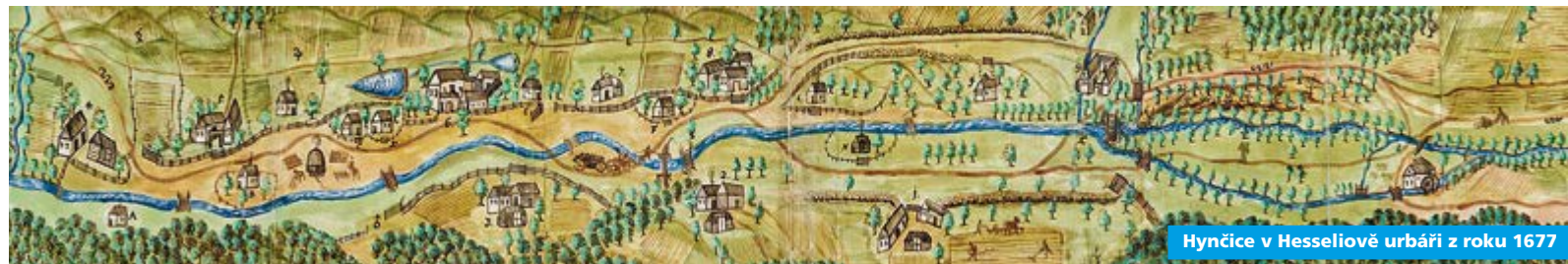
text Jan Meier a Jaroslava Chaloupková,
foto: Oldřich Jenka, Eva Pichová
a Stanislav Stařík

Kříž z 19. století

Kostel sv. Jakuba Většího

Hynčice v Hesseliově urbáři z roku 1677

Farma Wenet Broumov

VÝLETNÍ MÍSTO PRO RODINY S DĚTMI, MILOVNÍKY ZVÍŘAT

TIP na výlet

Na farmě v Broumově chováme různá zvířátka, jak domácí, tak i exotická. Návštěvníci zde mohou vidět lamy, oslíky, velbloudy, různé druhy drůbeže, ovce, kozy, prasátka, dikobrazy, lemury, pávy, klokany, papoušky a mnohá další. Zvířátka si můžete pohladit a dají se pro ně zakoupit i granulky na krmení.

Pro děti jsou zde dětská hřiště, interaktivní prvky, houpačky. Z farmy je jedinečný výhled na broumovský klášter, Broumovské stěny a Javoří hory. Rozkvetlé zahrady a různá zákoutí přímo vybízejí k posezení, romantice i odpočinku.

Přijďte i vy zažít nevšední zážitky, podívat se na zvířátka a poznat broumovskou farmu. Těšíme se na vás.

Otevřeno máme každý den, na jaře a v létě od 10:00 do 17:00 hod.

FARMA WENET | Kladská 346 | 550 01 BROUMOV

www.wenet.cz

farmawenet

farmawenet

Adršpach a Teplice po staletí poutají pozornost návštěvníků. Romantika skal, ale i život na rozhraní zemí a jazyků láká též zájem spisovatelů. I Jaroslav Foglar pro svůj román Chata v Jezerní kotlině přiznal inspiraci zdejšími skalními městy, a zdaleka nebyl sám.

Rodák z nedalekého Hronova **Alois Jirásek** (1851–1930) je autorem fejtonu *Těplice* (1875). *Před námi už samé strmé skály; tu jako narovnané, ohromné žoky, tu jako zed, tam zas jako štíblé minarety, do jasného vzduchu se vypínající. (...) Prosím, buďte shovívavými k mému péru. Což ten ubohý brk je s to vypsat a vykreslit tu ohromnou, velikolepou přírodu?* Krom dojmů z krajiny však v článku najdeme i obraz neutěšených poměrů zdejších tkalců.

Daleko známější je Jiráskův román *Skály* (1886) z pobělohorské doby, umístěný převážně do osady Bišoftajin (dnes také zvané Jiráskovy skály či prostě Skály) se zříceninou skalního hradu. *Hrad stál na výběžku skalního pásma pnoucího se na východ souběžně s vlastním labyrintem skal Těplických, těsně vedle nich. Obrovské pískovcové balvany stály se hradu přirozenou hradbou, baštami i skrytí přepevnou,* píše se v románu. Místo je též spojené se zámčkem a hospodářským dvorem u romantického jezírka a také s pověstmi. Ta nejznámější vypráví o světle, které se v noci objevovalo v okně opuštěného hradu.

O Bišoftajnu však psal i jiný klasik, věrozvěst českého undergroundu, filosof a literát **Egon Bondy** (1930–2007). V roce 1953 zde krátce pracoval na zeměměřičské brigádě, jíž věnoval pasáž ve svých vzpomínkách *Prvních deset let* (2003):

Měli jsme sedět na vysoké triangulační věži a svítit v noci reflektorem a přes den heliotropem. Já jsem od jara toho roku začal psát nový román. Vzal jsem si rukopis s sebou, a tak jsem tam samozřejmě nic nedělal, než psal a pil, a Konstantin nedělal taky nic, ten pomalu ani na tu věž nevyšel (já jsem se tam naopak na prostorné plošině ubytoval a i přespával – bylo to moc krás-

Zámek Bischofstein

Čtení o Teplicích, Adršpachu

Adršpachské skály, oblast Království

né, když chodily mlhy), jen se flákal. Nakonec mi tam ukradl výplatu přesvědčen, že je škoda, abych ji jen prochlatal, ale já se nasral a odjel domů. Tak jsem nevydělal nic a jen svými řečmi vzbudil podezření místního uduvače, od kteréhoz doby si na mě StB znovu začalo dávat pozor.

Když Egon Bondy v roce 1991 Bišoftajin opět navštívil, prohlásil: *Pánové, toto je nádherna! Jezdíte sem co nejčastěji, protože až tohle uvidí a koupí Japonci, bude tady závora a vy se sem už nedostanete.* V tom se našťstí mylil; Japonci se o Bišoftajnu zřejmě ještě nedozvěděli.

Vitpné povídky o nadpřirozených bytostech v knize *O strašidlech* (2002) věnoval věhlasný autor detektivek **Václav Erben** (1930–2003) několika místům svého rodného kraje. Příběh O dvanácti loupežnících zasadil do Těplických skal. Jeho vypravěč se při večerním posezení v hotelu Orlík rozjařeně vsadí, že odtamtud potmě projde skalami do Janovic na jejich druhé straně: *Poslepu, pánové, bych dokázal projít tuhle cestu! (...) S baterkou v ruce jsem vyrazil do noci. Cesta není schůdná a snadná. Jde se hlubokým údolím po-*

děl potoka, nad námi zůstane, co zbylo z hradu Třmen, a potom se stoupá po cestách a schodech až ke kóře 605. Kde cesta klesá k vesnici Janovice. (...) Podívejte, na kilometry to není daleko, ale cesta neschůdná, lesem a mezi pískovcovými skalními útvary. Špatné počasí. (...) Jsem člověk bez fantazie, netrpím úzkostnými stavy a bylo mi jasné, že v tomhle povětrí a v téhle době nepotkám na cestě nikoho. Cestu mu však zklřžil tučet velmi zvláštních loupežníků.

Své dojmy z dovolené v Adršpachu využil spisovatel **Miloš Urban** (1967) v knize *Závěrka* (2017). V příběhu amatérského fotografa a jeho vzorující modelky hrají významnou roli scény z fotografování – jedna z nejpůsobivějších proběhla na zatopeném „Pisáku“. O tom, že Adršpach má autor opravdu zažitý, svědčí i tyto věty z románu: *Myslel si, že v dešti bude ve skalním městě sám, ale autobusové zájezdy z Polska se počasím nerídí. Jeden turnus se střídá s druhým a Matěj marně hledal místo, kde by si v klidu vyfotografoval kapky na kapradí, mech ve spárách mezi kamením, obnažené kořeny stromů deroucí se z puklin a levitující nad propastí. Vždycky mu někdo dříve nebo později vlezl do záběru.*

Německého autora dobrodružných historických románů **Richarda Dübella** (1962) inspiroval ke knize *Đáblov bible* (2007) Codex gigas. Největší rukopisná kniha světa s nejasným vznikem a spleťtým osudem byla po dvě staletí uložena v klášteře v Broumově. Právě tam v románu mříí znesvářené skupiny, které se snaží získat ztracený list z rukopisu. Jejich cesta vedla přes Adršpach. *Rozdělili se, když se před nimi náhle rozevřela skalní šterbina – trychýřovitě se sbíhající skalní výřez mezi šedočernými skalami, jejichž žlábký a rýhy se ve všemožných podímných vzorcích sbíhaly k otvoru šterbiny a zdálo se, jako by do sebe přímo vsakovaly. Zvnitřku na ně zavál ledový dech.*

Při přípravě knihy strávil spisovatel několik dní na Broumovsku. Když poznal zde-

ší skalní města, zakomponoval je do příběhu a umístil tam jednu z mnoha bojových scén. *Vím, že do Broumova se přes Adršpach nejezdí. Když ale píšete román, je to, jako kdybyste točili film – také si pro něj vybíráte krásná a zajímavá místa,* řekl autor tohoto pojednání na vysvětlenou. A v doslovu ke knize píše: *V minulosti sloužil tento areál jako úkryt pro pašeráky, silniční lupiče a další lidi, kteří stáli mimo zákon. I dnes je tam ještě pokus koupit mezi hordou ječících teenagerů nějaký dárek pro děti docela nebezpečný.*

V závěrečné kapitole knihy *Tiše se přemísťovatí* (1989) vzdává sochař **Vladimír Preclík** (1929–2008) hold Adršpachsko-těplickým skalám a řece Metuji, která od nich pokračuje až k jeho rodné Jaroměři. *Podávám zprávu o návštěvě adršpachsko-těplických ozvěn lomuů třetihorních posunů zemských ker, o přeskupení obřích kamenů v gigantickém ateliéru přírody východních Čech, v kterém se realizovala neobjednaná zakázka na vytvoření obrovitých soch. Postupně je veřejnost vzala své a dala jim jména,* píše autor v jednom z esejů, věnovaných především sochařským památkám východních Čech. *Do Adršpachských skal se jezdí koukat a poslouchat. Koukat a obdivovat tvary skalisek, vzniklých jen tak mimochodem, a poslouchat ticho. Jen občasně šplouchnutí rodící se řeky Metuje tu může rušit. (...) Metuje není jen řeka, která v Adršpachu vyvěrá; je to živel, který dovede modelovat. Nebyla vždycky jen malou řekou. Tam, kde opouští místa svého zrodu, jsou o tom důkazy na vymlétem přízemí těžkých skal. Dokázala se, věru, zakousnout, když měla dost síly. Modeluje a přetváří hrubozrnný pískovec na tvary, které naše fantazie touží zařadit do života lidí. Škoda, že s tichem, o němž píše Vladimír Preclík, už to není takové (viz ukázka Miloše Urbana).*

K zájmům Vladimíra Preclíka patří i smírčí kříže. V knize *Smírčí kameny* (1990) k několika z nich vytvořil vlastní příběhy.

a jejich skalních městech

„Kamenné sekýře“ v Adršpachu věnoval povídku Podoby a podobnosti. Vypráví v ní o vztahu českého dřevorubce a německého děvčete, jež tragicky ukončily pomluvy mužových kamarádů.

Tradiční pověst o „sekýře“ však pojednává o dívce, která se vypravila do loupežnického hradu. Po útěku odtud po ní jeden z loupežníků mrštil sekerou, která se zasekla do dveří jejího obydlí. Najdeme ji mezi pověstmi a lidovými vyprávěními, jež shromáždil **Petr Hnyk** (1961) v knize *Ze skal*

Milenci

a z podskalí (2010). Vedle loupežnickovy sekery se zde objevují i trpaslíci, záletná kněžna, čarodějnice, víly a duchové či kostely na Svatém kopečku, ve Zdoňově a v Teplicích.

Ke skalám neodmyslitelně patří horolezectví, jež v teplicko-adršpachské literatuře samozřejmě našlo svůj odraz. **Josef Hausmann** (1953) je známý jako antifeminista, horolezec a klavírista. V povídce Na Bišíku a v Ďdru dá každá (ničím nepodložené rčení českých lezců týkající se vrchu Bischoffstein u Adršpachských skal) z knihy Ženy na dosah (2008) najdeme všechny tři jeho polohy. Název knihy napovídá, že v jejích příbězích to s ženami nakonec vždycky nějak nedopadne. Ve zmíněné povídce za to autor své horolezecké partnerce připraví originální pomstu. Ani atmosféra skalního města přitom nepřichází zkrátka: *Procházíme těžko přístupnými ztracenými údolíčky a labyrinty lemovanými obrovskými skalními velikány. Snad nikde na světě není krajina tak úžasná, divoká, nepřehledná a podobná bludišti. Každý ze stovek kruhů zatlučených na konci světa vysoko nad zemí reprezentuje strhující dramata prvovýstupců i těch, kdo se snažili jejich dobrodružství opakovat.*

Prvovýstup na věž Jardy Berana v Těplických skalách cestou nazvanou Prásknutí bičem líčí ve svých vzpomínkách *Ze života horolezce* (1991) legendární **Miroslav Šmíd** (1952–1993). *Zmíněná spára, kudy výstup vede, nekončí pod převísem, vede dál přes velkou střechu do neznáma. Teprve z protějších*

skal bylo možno vidět, že se ztrácí až vysoko nahoře a že tedy je jistá možnost dojít až na vrchol. Supercesta, možnost, na kterou si brousilo zuby několik lidí...

Humorné historky z lezení v Adršpachsko-těplických skalách shromáždili **Miloslav** (1954) a **Pavel** (1948) **Svěcených** v knize *Bohatýrské časy* (2003).

Čtení o Teplicích a Adršpachu se však netýká jen skal. Dějiny tudy procházely dramaticky a tragicky, naposledy v letech 1938 (povstání zdejších Němců proti republice) a 1945 (odplata nových useláků). Svůj odraz jejich události našly mj. v knize **Evy Koudelkové** (1949) a **kol. Pommichovské osudy Čechů z Broumova** (2021), jež přináší popis zdejších dějů roku 1938 a vzpomínky na ně, ale zejména v dokumentární povídce **Miloše Doležala** (1970) Lidičky, neplačte, jde se domů! z knihy *1945: Léto běsů* (2022). V příběhu poznáme Teplicko před německým zábořem našeho pohraničí i krátce po osvobození. Autor v něm především emocionálně líčí zločiny vůči zdejším Němcům v prvních poválečných měsících. Hromadnou vraždu dvou desítek Těplických literárně poprvé (s několika nepřesnostmi) připomenul profesor **Václav Černý** (1905–1987) ve 4. svazku svých v Torontu vydaných **Pamětí** (1983): *Vyvedli ty Němce do skal a tam je v lese postříleli a zahrabali. Za časek se zahraniční němečtí příbuzní počali po nezvěstných shánět, světili pátrání Mezinárodnímu Červenému kříži, autority vítězných*

Skály

mocností se obrátili na Prahu, a došlo se až na překopání okraj té vražedné šachty: dívka na vršku bromaady mrtvol v ní doposud spínala smrti ztuhlé ruce a zkroutení těla prozrazovalo, že zemřela kleče v prosbě o milost. O hrůzné události postmoderně pojednal i **Tomáš Martinec** (1977) v povídce Kóta 237 z knihy *Hranice* (2012).

I tak vypadají dějiny romantického skalního kraje a literatura o něm.

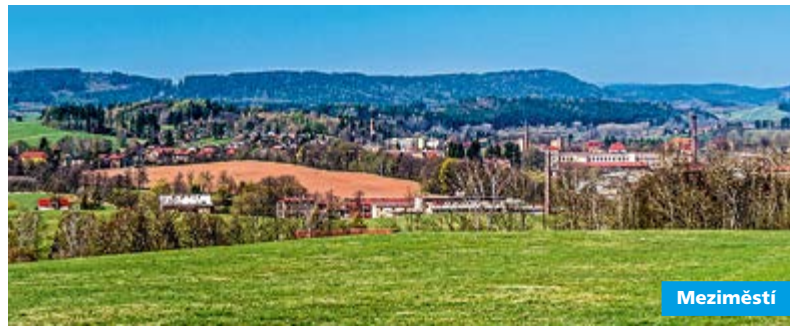
Jan Meier, foto: Vladimír Waage a SDMB

Česko-polská stezka Pavla Hečka

Hlavním lákadlem Meziměstí v letní sezóně je pěkné koupaliště s toboganem a dalšími atrakcemi. Mnoho turistů si také vyšlápne na Ruprechtický Špičák, aby se pokochali výhledem z rozhledny na nejvyšším kopci Broumova. Polsko-české příhraničí v okolí Meziměstí přitom nabízí vnímavým turistům spoustu zajímavých míst. Na podzim otevřená Česko-polská stezka Pavla Hečka by mohla být ve vyhledávání těchto míst nápomocna.

Adršpachská Pískovna

Meziměstí

Stezka byla vyznačena z iniciativy města Meziměstí na počest Pavla Hečka, který věnoval dvacet let svého života práci pro Meziměstí. Ve funkci místostarosty a později starosty dokázal toto malé městečko zviditelnit. Jako krajský radní, který měl na starosti regionální rozvoj a cestovní ruch, přispěl k zavedení autobusového a vlakového spojení s polským Valbřichem, zasloužil se o vybudování česko-polských cyklostezek na Meziměstsku a Mirošovsku. Obrovskou měrou přispěl k rozvoji česko-polské spolupráce v našem regionu. Před dvěma roky bohužel prohrál svůj boj se zrádným covidem.

Stezka P. Hečka je dlouhá 45 km, prochází českým a polským územím a spojuje Meziměstí, Mieroszów, Lacznow, Adršpach,

Teplice nad Metují. Není určena k tomu, aby ji turista projel na kole nebo prošel pěšky za jediný den, trasa prochází nádhernými místy a bylo by škoda po cestách jen projet či proběhnout a nestihnout se dívat. Občas je i vhodná z trasy sejít a navštívit přílehlá zajímavá místa.

Co nám tedy vybudovaná stezka nabízí? Vydejme se nejprve z Meziměstí na sever. Od informační tabule v parčíku u železničního nadchodu po modré, poté po žluté turistické značce na hřeben Javořích hor. (Turistické značení je po celé trase doprovázeno občasným vlasním značením.) Cestou přes Vížňov se vedle kostela sv. Anny zastavte v Geoparku Vnitrosudetská pánev, najdete

(Pokračování na straně 32)

Česko-polská stezka Pavla Hečka

(Pokračování ze strany 31)

zde ukázky hornin z lomů našeho regionu a informační tabule se zajímavostmi z geologie kraje. Na státních hranicích odbočte po polské zelené značce doleva a vyjděte na vrch Obírka (Sredniak). Námahy nebudete litovat, na vrcholu je vybudovaná nenápadná přízemní plošina, ze které si užijete výhledů na polské kopce. Panoramatická tabule vám pomůže v orientaci. Dále odbočte doprava po černé a poté po modré značce do Polska. Tady je vhodné udělat si zacházku do bývalých klimatických lázní Sokołowsko. Dnes už je v provozu jen léčebný dům Dr. Römplera, když si však projdete městečko, prohlédnete si bývalé lázeňské domy, zbytky léčebného objektu Dr. Brehmera, pozůstatky parků s opravenou pravoslavnou kaplí, pochopíte, jak význačné lázně to před sto

bývalého tkalcovského města si nenechte ujít, stejně tak Parkovou horu nad kostelem, kde stojí dřevěná rozhledna. Z ní je pěkný výhled na Javoří a Stolové hory, za pěkného počasí až na Bystřické hory a Králický Sněžník. Z Mieroszowa se můžete do Meziměstí vrátit autobusem nebo vlakem.

Další část stezky (doporučovala bych projekt na kole) vede z Mieroszowa přes Kochanów a Zdoňov do Adršpachu a je dlouhá 21 km. Od mirošovské rozhledny se vydáte (poměrně nepřehledně značenou) modrou cykloznačkou údolím lesem směrem Kochanów. Z polní cesty nad Kochanowem jsou nádherné výhledy na Krkonoše, ve vesničce je malebný kostelík, a pokud si zajedete pouhý kilometr po zelené turistické značce na sever, dostanete se k zajímavé památce – středověkému kamennému soudnímu stolci,

Na Ruprechtickém Špičáku

Vižňovský geopark

Buková hora

lety bývaly. Zajít si můžete k romantickým ruinám hradu Radosno nebo až ke známé výletní chatě Ondřejovka. Ze Sokołowska se můžete do Meziměstí vrátit autobusem, o prázdninách sem zajíždí čtyřikrát za den spoj Valbřich – Meziměstí.

Pokud budete pokračovat z hřebene Javořích hor po trase dál, počítejte s řídkým značením. Musíte bedlivě hlídat cedulky vlastního značení přes vrch Miłosz. Na polní cestě pod lesem budete uchvázeni výhledem do kraje: Broumovské stěny, Hejšovina, po chvíli Ostaš. Po cyklostezce a silničce dojedete do městečka Mieroszów. Náměstí

u kterého se kdysi pod širým nebem rozhodlo o osudech provinilců. Od kostelíka pokračujete lesem po cyklostezce k další zajímavosti – Čertovským skalám. Příroda úžasně vytvarovala ve dvou pískovcových stěnách skalní okna, výklenky, tvary zvířat. Neustále rozšiřované ZOO v Łączne určitě stojí za návštěvu, stejně tak málo známý vrch Dziób, který se tyčí přímo nad ZOO.

Po zelené značce kolem ohrad ZOO pokračujete po loukách podél lesa do Zdoňova. V těchto místech prochází jen málo turistů, můžete si užívat klidu, ticha a zvuků přírody. Mokřady na loukách jsou zdrojem

vody pro říčku Metuji. Ze Zdoňova sjedete po silničce dolů a po žluté značce odbočíte polní cestou za Křížový vrch. Od malé kapličky si můžete vyběhnout na Kopeček nad kapličkou a postát v romantických ruinách kostela. Stejně tak můžete vystoupat Křížovou cestou na Křížový vrch a z plošiny na vrcholu přehlédnout masiv Adršpašských skal. Od Křížové cesty se lesem vrátíte kousek zpět a odbočíte po cestě s vlastním značením do Horního Adršpachu.

Další část Stezky Pavla Hečka prochází cyklostezkou z Adršpachu do Teplíc nad Metují, tady je známých míst k návštěvě spousta.

Poslední část (15 km), z centra Teplíc nad Metují přes Bukovou horu do Meziměstí, je vhodná pro pěší i cykloturisty. Cyklostezka z náměstí v Teplcích vede přímo ke Kříží smíření na Bukové hoře. Po žluté značce dojedete k rozcestníku (cca 500 m) a pár metrů odtud, přímo na státní hranici, byla na podzim vybudována vyhlídková plošina. Tu určitě nevynechejte, díky vykáčené stráni se před vámi otevře kouzelný výhled: jako na dlani máte Javoří a Soví hory, v dálce za nimi Bystřické hory. Vidět můžete hned sedm rozhleden: na Ruprechtickém Špičáku, na Velké Sově, na Hoře sv. Anny a Hoře Věch Svátých u Nové Rudy, Sušinku za Vambeřicemi, s dalekohledem za dobré viditelnosti Praděd a vedle něj Borůvkovou horu. S orientací v krajině vám pomůže panoramatická tabule s popisky. Od vyhlídky vás čeká krátký strmý sestup na polskou stranu – po úzké cestičce s vlastním značením stezky a pod kopcem doprava po cyklostezce až do Golířsku.

Mapka Česko-polské stezky Pavla Hečka je k dispozici na informačních centrech celého Broumovska. Jízdní řád vlaků najdete na IDOS, jízdní řád autobusů Meziměstí–Valbřich na adrese www.zdkium.walbrzych.pl/index.php/rozkad-jazdy.

Text: Jaroslava Chaloupková, **foto:** Oldřich Jenka, Stanislav Stařík a autorka textu

Vižňov, kostel sv. Anny

Ptáčí hnízdo na Dziobu

Koupaliště na Broumovsku

Police nad Metují

Koupaliště Police nad Metují

Příjemné osvětlení v parných dnech vám jistě nabídnou koupaliště v Polici nad Metují, které se nachází asi 10 minut chůze od centra města ve směru na Suchý Důl. V loňském roce bylo celé koupaliště rekonstruováno. Čeká vás tam 25 metrový bazén pro plavce, bazén pro neplavce a dětské brouzdaliště. Je zde možnost zahrát si stolní tenis a kulečky. K dispozici jsou herní prvky, plavecké pomůcky i knihy. Pokud vám z vody vyhládne, můžete se jít občerstvit do kiosku, který nabízí teplá jídla, pivo, nealko nápoje a několik druhů zmrzliny. Vstupné, otevírací doba a teplota vody je na webu www.sportvpolici.cz.

AQA Land Meziměstí

Areál, který najdete u hlavní cesty směrem na Vižňov, nabízí bazén se čtyřmi plaveckými dráhami o délce 25 m s hloubkou 180 cm, dále bazén nepravidelného oválného tvaru s množstvím vodních chlříčů a masážních trysek s hloubkou do 120 cm a pro zábavu nejmenších je zde připraven tobogán a množství skluzavek. Mimo bazénů a koupacích prvků zde naleznete víceúčelové sportoviště s umělým povrchem pro volejbal, nohejbal či líný tenis, minigolf, dětský koutek, hřiště, pískoviště, kolotoč nebo houpačky. V areálu je k dispozici občerstvení a připojení k wi-fi. Informace na www.koupaliste.mezimesti.cz.

Nowa Ruda

Meziměstí

Teplice nad Metují

BCB Koupálo Janovičky

Sportovně-kulturní areál s přírodní nádrží vhodnou ke koupání se nachází na Janovičkách u Broumova. Připraveno je zde mnoho skvělých adrenalinových aktivit jako pumptrack, paddleboard, slackline, trampolína aj. Občerstvení v areálu je zajištěno. Provozovatelé Koupálo stále vylepšují, a tak i letos na nás jistě čeká nějaké překvapení. www.bcb-janovicky.cz/koupalo/

Koupálo Janovičky

Koupaliště Nowa Ruda

Polské město Nowa Ruda, které je od Broumova vzdálenou pouze 20 minut autem, se pyšní novou atrakcí pro volný čas a rekreaci – venkovním koupalištěm. Vstup do bazénů je zcela zdarma. Návštěvníkům a turistům areál nabízí dva vyhřívané bazény, skokanský můstek, bazén s tobogánem a atrakcemi pro děti a mládež, stolní tenis i plážové sportoviště pro míčové hry.

Zalew w polském Radkově

Hezké přírodní koupaliště je od nás dostupné mimo jiné i na kole nebo pěšky přes Božanov–Studenou vodu. Kromě koupání se zde konají také koncerty a další kulturní program a k zapůjčení je vybavení pro vodní sporty. Zkusit si tu navíc můžete třeba plážový volejbal.

Kromě jiných druhů dopravy je možné Broumovsko objevovat i dopravou veřejnou. Jaké možnosti nabízí turistům a návštěvníkům?

Většina zajímavých míst Broumovska je velmi dobře dostupná veřejnou dopravou. Dopravní páteř regionu tvoří železnice, mezi Broumovem a vnitrozemím jezdí vlaky v pravidelném hodinovém taktu. Železniční dopravu můžeme doporučit zejména při plánování návštěvy Adršpaško-teplických skal. Obě nástupní místa na skalní okruhy jsou v těsné blízkosti železničních zastávek Dolní Adršpach, resp. Teplice nad Metují – Skály. Mezi Teplícemi nad Metují a Adršpachem budou v letní sezóně navíc

Broumovskem veřejnou dopravou

vlaky jezdit každou půlhodinu. Mimo to je pro dopravu do oblasti obou neznámějších skalních měst možné využít i přímé autobusy z Broumova a Meziměstí a v turistické sezóně také z Polce nad Metují.

Pokud přijedete do skal vlakem či autobusem, ušetříte také na parkovném a vyhnete se případným problémům s hledáním parkovacího místa. V celé CHKO Broumovsko je přísně zakázáno parkovat v přírodě či podél silnic. Proto je dobré se pro autobus rozhodnout i při dopravě na úpatí Broumovských stěn či Javořích hor. Můžete si v tom případě napláňovat přechod z jednoho místa na jiné a zpět se opět dostanete autobusem. Z Polce nad Metují bude o víkendech v turistické sezóně jezdit autobus také do polského Karlova pod

Polský vlak na cestě do Adršpachu

Hejšovinu. Na lince lze navíc přepravovat i jízdní kola.

Pro výlet do Polska můžete ale využít i železniční spojení přes Meziměstí. Obslu-

hu Valbřichu a Vratislavi budou v sezóně o víkendech zajišťovat Dolnoslezské železnice. Všechna spojení v regionu pohodlně vyhledáte v aplikaci Idos.cz. **Petr Osoba**

PŘEHLED KULTURNÍCH A DALŠÍCH SPOLEČENSKÝCH AKCÍ V REGIONU BROUMOVSKA

Duben 2023

29. 4. 16:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – PETR VESELÝ
Broumovský klášter, Galerie Dům

29. 4. 16:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – LUDEK MIŠEK
Broumov, klášterní zahrada (výstava potrvá do 31. 10.)

Květen 2023

1. 5. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Festivalová předehra, klavíristka Terezie Fialová a herec Petr Štěpánek
Broumovský klášter, Opatské sály

6. 5. 9:00
S GEOLOGEM ZA UHLÍM HRONOVSKA
Komentovaná exkurze
Hronov, park A. Jiráska, Prameník Hronovka/Regnerka

20. 5.
AŽ ŽIJE KRÁL!
Oslavy sta let lezení v Adršpašských skalách
Zámek v Dolním Adršpachu

20.5. 7:00–9:00
POLICKÝ VANDR
Police nad Metují, fotbalové hřiště

20. 5. 10:00
SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ BEJBÝHO PARKU
Police nad Metují, Parkourové hřiště za Sokolovnou

21. 5. 10:00
DEKOM SYSTÉM SUDETY TOUR
Silniční cyklomaraton
Broumov, Mírové náměstí

26. 5.
SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ NOVÉ EXPOZICE
Police nad Metují, muzeum, areál kláštera

26. 5. 14:00
ZUŠ OPEN
Kulturní akce
Police nad Metují, Komenského náměstí

27. 5. 18:00
100 ZVÍŘAT
Koncert, Koupálo Janovičky

28. 5. 8:00
ADRŠPAŠSKÝMI SKALAMI S GEOLOGEM A HOROLEZCEM
Komentovaná prohlídka
Adršpach, vstup do skal

28. 5. 15:00
HUDEBNÍ KLENOTY BROUMOVSKÉHO KLÁŠTERA
Koncert Dvořákova festivalu
Police nad Metují

31. 5. 18:00
MAREK HERMAN: OCHUTNÁVKA SELSKÉHO ROZUMU
Přednáška
Police nad Metují, Kolárovo divadlo

Červen 2023

2. 6. 18:00
DOBROČINNÝ VEČER PRO BROUMOVSKO
Broumovský klášter

2. 6. 19:00
NOC KOSTELŮ
Koncert, Pěvecký sbor Stěnavan
Broumov, kostel sv. Václava

3. 6. 13:00
VINUM ET CETERA
veřejná degustace nejlepších českých a moravských vín
Broumovský klášter

3. 6. 9:00
S GEOLOGEM ZA BOŽANOVSKÝM PÍSKOVCEM
Komentovaná exkurze
Horní Božanov, parkoviště

3. 6. 15:00
BROUMOVSKÁ KYTARA
Broumov, areál Dětského hřiště

4. 6.
ČESKO-POLSKÁ CYKLOJÍZDA
Broumovsko

8. 6. 18:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – LENKA TÁBORSKÁ-JIRKOVÁ
Police nad Metují, Zelený domeček

10. 6. 7:00–10:00
PUTOVÁNÍ BROUMOVSKEM
29. ročník turistického pochodu
Broumov, hřiště St. Opočenského

10. 6.
YZOMANDIAS A NIK TENDO
Koncert, Koupálo Janovičky

15. 6. 16:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – MARTIN SKALICKÝ
Broumovský klášter, Galerie Lapidárium

23. 6.
ORA ET LEGE II.
Vernisáž skupinové výstavy
Klášter Broumov

23. 6. 18:00
J. A. R.
Koncert, Koupálo Janovičky

24. 6. 19:30
DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ
P. Chicomolino: Don Q a děvka nebeská
Zámeček Bischofstein

25. 6.
ZAŽÍT PIVOVAR JINAK
Broumov, bývalý městský pivovar

29. 6. 15:00
KONCERT PRO PETRA A PAVLA
Broumov, kostel Petra a Pavla

30. 6. 19:30
DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ
Don Miguel Ruiz: Čtyři dohody, účinkují Jaroslav Dušek, Pjér la Šéz a Zdeněk Konopásek
Lachov, Na Kačeři

30. 6. 15:00
BROUMOV ŽIJE!
Broumov, areál Dětského hřiště

Červenec 2023

1. 7. 15:00
FREE WORLD BROUMOV 2023
Broumov, Kostelní náměstí

1. 7. 16:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – PAVEL HOŠEK
Broumovský klášter, Galerie Dům

1. 7. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Gospel Opening, The Jeremy Winston Chorale, Jeremy Scott Winston
Božanov, kostel sv. Máří Magdalény

3. – 6. 7.
OPEN-AIR PŘEDSTAVENÍ
Klicperovo divadlo Hradec Králové
Broumov, klášterní zahrada

6. 7. 18:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – LIBERECKÁ ŠKOLA FOTOGRAFIE
Kolektivní výstava, Police nad Metují, Zelený domeček

6. – 9. 7.
PIVNÍ SLAVNOSTI – 30. ROČNÍK
Velké Petrovice, návés

8. 7. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Elisabeth Plank, harfa
Šonov, kostel sv. Markéty

8. 7. večer
KONCERT – VERONIKA WILDOVÁ
Polkový koncert
Police nad Metují, terasa před Muzeem
papírových modelů

11. 7.
KONCERT NA TERASE – ANDREA ŠULCOVÁ
Police nad Metují, Pellyho domy (v případě nepříznivého počasí se uskuteční na sále)

11. – 15. 7.
MALÉ LETNÍ DIVADLENÍ
Divadelní festival
Broumov, nádvoří kláštera

14. 7.
SUMMER JIBBING VOL. 12
Snowboard a freeskí závody s dvoudenním hudebním a sportovním programem
Koupálo Janovičky

15. 7. 9:00
S GEOLOGEM PO BROUMOVSKÝCH STĚNÁCH II
Komentovaná exkurze
Police nad Metují, Masarykovo náměstí, Prameník Julinka

15. 7. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Prague BRASStet (Prague Brass Quintet), žestové kvinteto
Otovice, kostel sv. Barbory

21. – 22. 7.
BEZ ŠANCE FEST
Hudební minifestival
Police nad Metují, hospůdka U Pavla, Zděřina

22. 7. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Jakub Bokun, klarinet, Jakub Kosciuszko, kytara
Teplice nad Metují, kostel Panny Marie Pomocné

12. 7.
KONCERT NA TERASE – MARKÉTA NÁDVORNÍKOVÁ
Police nad Metují, Pellyho domy (v případě nepříznivého počasí se uskuteční na sále)

26. 7. 19:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Cimbálová muzika Milana Broučka, Václav Noid Bárta
Hejtmánkovice, kopeček, open air

29. 7. 18:00
REST & MC GEY
Koncert, Koupálo Janovičky

29.7. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Pěvecký sbor Zvonky – Praha a dívčí komorní sbor Abbellimento, Jakub Janšta, varhany
Broumov, kostel sv. Petra a Pavla

Srpen 2023

1. 8.
KONCERT NA TERASE – KATEŘINA JANEČKOVÁ
Police nad Metují, Pellyho domy (v případě nepříznivého počasí se uskuteční na sále)

2. 8. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Účastníci Letních hornových kurzů Broumov
Verněřovice, kostel sv. Michaela

5. 8. 8:15
S GEOLOGEM ZA PRVOHORNÍMI SOPKAMI JAVOŘÍCH HOR
Komentovaná exkurze
Broumov, autobusové nádraží

5. 8. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Lektoři Letních hornových kurzů Broumov
Zuzana Rzounková, Luca Benucci, Christopher Lampert, Jan Vobořil, Jana Golíášová
Police nad Metují, kostel Nanebevzetí Panny Marie

5.8. 10:00 – 12:30
RALLYE HISTORICKÝCH VOZIDEL
Broumov, Mírové náměstí

10. 8. 18:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – KAROLÍNA ŠRÁMKOVÁ
Police nad Metují, Zelený domeček

11. – 13. 8.
POLICKÁ POUŤ
Police nad Metují

12. 8. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Daniel Klánský, Lukáš Klánský
Martínkovice, kostel sv. Jiří a Martina

12. 8.
RED ZED
Koncert, Koupálo Janovičky

19. 8. 13:00
PETROVICKÉ ZATÁČKY
Sportovní společenská akce
Police nad Metují

19. 8. 18.00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Apollon Quartet
Ruprechtice, kostel sv. Jakuba Většího

22. 8.
KONCERT NA TERASE – ŽANETA A JAKUB KOLÁŘOVI
Police nad Metují, Pellyho domy (v případě nepříznivého počasí se uskuteční na sále)

24. – 27. 8.
MEZINÁRODNÍ HOROLEZECKÝ FILMOVÝ FESTIVAL
Teplice nad Metují

26. 8. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Barbara Maria Willi, Martin Hroch
Bezděkov, kostel sv. Prokopa

27.8.
BĚH TEPLICKÝMI SKALAMI
30. ročník, Teplice nad Metují

Září 2023

2. 9. 16:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – MILOŠ ŠEJN
Broumovský klášter, Galerie Dům

2. 9. 18:00
ZA POKLADY BROUMOVSKA
Závěrečný koncert: Filharmonie Hradec Králové – sólista a dirigent Kaspar Zehnder
Klášter Broumov, kostel sv. Vojtěcha

2. 9. 10:15
S GEOLOGEM PO BROUMOVSKÝCH STĚNÁCH III
Komentovaná exkurze
Slavný, parkoviště

7. 9. 18:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – POLICE V DOBĚ PROTEKTORÁTU
Historické dokumenty a fotografie
Police nad Metují, Zelený domeček

9. 9. 8:30
PODZIMNÍ TRH
Broumovský klášter

9. 9.
REDPOINT RALLYE SUDETY
29. ročník MTB maratonu, Teplice nad Metují

16. 9.
770 LET POLICE NAD METUJÍ
Oslavy výročí, Police nad Metují

16. 9.
ZAŽÍT BROUMOV JINAK
Broumov, Mírové a Kostelní náměstí, Schrollův park

21. 9. 16:00
VERNISÁŽ VÝSTAVY – KLAUDIE HLAVATÁ
Broumovský klášter, Galerie Lapidárium

23. 9.
GARDEN PARTY
Společenská akce, Police nad Metují

28. 9. 9:00
SVATOVÁCLAVSKÉ SLAVNOSTI
Broumov, Mírové náměstí

Říjen 2023

7. 10.
S GEOLOGEM PO TAJEMNÝCH JESTŘEBÍCH HORÁCH II
Komentovaná exkurze
Jívka, Měděný důl Bohumír

PRAŽDNINOVÉ AKCE V POLICI NAD METUJÍ

ČERVENEC – SRPEN

LETNÍ KINO

středy (náhradní termín čtvrtky)
Areál víceúčelového sportoviště, Malá Ledhuj

ŘEMESLNÉ DÍLNY PRO VEŘEJNOST

Stará škola Dřevěnka

NOČNÍ KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY KLÁŠTERA

Polický klášter

PODROBNĚJŠÍ INFORMACE NALEZNETE NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH:

NAŠE BROUMOVSKO

www.nase.broumovsko.cz

Děkujeme partnerům Společnosti pro destinační management Broumovska, o. p. s.

Letní Broumovsko. Vydává SDMB – Společnost pro destinační management Broumovska, o. p. s. v nákladu 10 000 ks. Odpovědný redaktor: Pavel Lisák, redakční rada: Jana Cónová, David Duda, Jaroslava Chaloupková, Lucie Konečná, Kateřina Menšíková, Kateřina Ostradecká, Adéla Paprskářová, Beata Radoňová, Jana Rutarová, Stanislav Stařík a Daniela Vojtěchová. Redakce textů: Petra Blahnová. Poděkování patří všem dalším přispěvatelům. Letní Broumovsko 2023 bylo vyrobeno za finanční podpory Královéhradeckého kraje. Grafický návrh, zlom a DTP Helis s. r. o., tisk Centrum služeb Broumov s. r. o., tiskárna Broumov.

Region Broumovsko
www.broumovsko.cz

Bike resort Broumovsko
bikeresort.broumovsko.cz

Geopark Broumovsko
geopark.broumovsko.cz

skalní města
České republiky
www.skalnimesta.cz

REGION BROUMOVSKO

Navštivte romantická skalnatá zákoutí **Teplicko-adršpašska** (1), malebná údolí a příkré svahy **Policka** (2) či tichou **Broumovskou kotlinu** (3) s mnoha unikátními barokními památkami.

www.broumovsko.cz

